Gemeenschappelijk
Hof van Justitie

15 JAAR HOF

Jaarverslag 2024

Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba is rechtstreeks of middels zijn leden betrokken bij:
The Joint Court of Justice of Aruba, Curaçao, Sint Maarten and of Bonaire, Sint Eustatius and Saba is directly or via its judges affiliated to:

Caribbean Association of Judicial Officers
www.thecajo.org

Hague Conference on Private International Law
www.hcch.net

UNODC United Nations Office on Drugs and Crime
Global Judicial Integrity Network
www.unodc.org/ji

Superior Courts Network
www.echr.coe.int

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Inhoud

Voorwoord van de Beheerraad 5

Inleiding 6

1 Maak kennis met het Bestuur, de Beheerraad en de Personeelsraad 7
1.1 Het Bestuur 7
1.2 Interview Gertjan Wouters, vicepresident vestiging Sint Maarten 8
1.3 De Beheerraad 9
1.4 De Personeelsraad 11

2 Hoeders van het publiek fatsoen 12

3 Ontwikkelingen bij het Hof 15
3.1 Digitalisering 15
3.2 Kwaliteit 16
3.3 Caribiseringsbeleid 16
3.4 Hof Academy 17
3.5 Integriteit 17
3.6 Personele regelingen 18
3.7 Samenwerking en internationalisering 18
3.8 Spraakmakende zaken 21
3.9 Culturele kennismaking Bonaire 24
3.10 155-jarig bestaan Hof met lezingen en Vrijheidslunch 25
3.11 Buki di Pret op Aruba 25
3.12 Open dagen 26
3.13 Viering van 70 Jaar Statuut & Rechtspleging: Reflectie op het verleden en bouwstenen voor de toekomst 28
3.14 Job Fair 28
3.15 Caribbean Summer Court 28

4 Voortrekkers van het Hof nieuwe stijl 29

5 Ontwikkelingen in aantallen 31
5.1 Zaaksaantallen in perspectief 31
5.2 Aantal zaken per eiland 31
Instroom in eerste aanleg 32
Gezagsverklaringen 33
Instroom naar zaakzwaarte 33
Uitstroom zaken in eerste aanleg 35
Werkvoorraad 36
Doorlooptijden 37
Rechtspraak in hoger beroep 38
5.3 Klachtenregeling 40
5.4 Wrakingen 42

6 De bestendiging van het 'Hof 2.0' 43

7 Financiën 46
7.1 Begroting 2024 46
7.2 Resultaat 2024 47
7.3 Kosten per kostensoort 49
7.4 Eigen vermogen 50
7.5 Gerechtskosten 51
7.6 Overige kosten 51
7.7 Beheerraad 53
7.8 Project versterking rechtshandhaving/Team Bestrijding Ondermijning (TBO) 53
7.9 Gelden in beheer van het Hof 54
7.10 Meerjarig strategisch plan 55

Colofon 57

Leeswijzer

Het bestuur van het Hof maakt dit jaarverslag op basis van artikel 48 lid 3 van de Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie ten behoeve van de vier landen die het Hof bedient. Het jaarverslag wordt aangeboden aan de ministers van Justitie van deze vier landen. Wij bieden u de mogelijkheid om snel en eenvoudig door het jaarverslag te navigeren middels tabbladen bovenaan de pagina's, om te zoeken naar onderwerpen die u wilt lezen of bewaren. Het jaarverslag heeft als thema '155 jaar Hof'.

Voorwoord van de Beheerraad

Als instituut bestaat het Hof al ruim 155 jaar, echter, als zelfstandige entiteit ‘pas’ 15 jaar. In de kern is de rechtspraak tijdloos, maar in de tijd moet hij zich aanpassen aan een steeds veranderende omgeving. Dat proces komt terug in dit jaarverslag van het Bestuur.

Een terugkerende uitdaging voor het Hof, het Bestuur en de Beheerraad, is een afdoende financiering voor onze organisatie. Een efficiënte bedrijfsvoering draagt bij aan financiële stabiliteit van onze organisatie welke op zijn beurt weer een randvoorwaarde is voor de continuïteit van de rechtspraak. Daarom hecht de Beheerraad veel waarde aan een goede samenwerking met de overheden van de vier Landen die het Hof financieren. Dit is altijd succesvol geweest door in goed overleg gezamenlijk tot oplossingen te komen die passen binnen de wettelijke kaders die voor onze organisatie gelden.

Ook de Beheerraad dient zich aan te passen aan veranderingen. In 2024 hebben wij onze rol en taak zoals verankerd in de Rijkswet, in nauwe samenwerking met het Bestuur, onder de loep genomen en uitgewerkt in een toezichtvisie.

In 2024 kende de Beheerraad verder een wisseling van de wacht onder de leden: Hans Janssen trad op eigen verzoek af na ruim 8 jaar als lid namens Nederland, waarvan een aantal als voorzitter. Zijn opvolger, Elmar Jonasse, is per oktober 2024 benoemd. Over de leden kunt u meer lezen op pagina 10.

De jaarrekening 2024 van het Hof is ook dit keer vastgesteld binnen de wettelijke datum van 1 april, voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. De jaarrekening sluit af met een negatief resultaat van NAf. 1.158.000, voornamelijk vanwege correctie op oude of verjaarde vorderingen en de hoger dan verwachte kosten van salaris- en prijsontwikkelingen. Het negatieve resultaat komt geheel ten laste van de exploitatiereserve van het Hof.

Naast de rapportage over de bedrijfsvoering van het Hof, bevat dit jaarverslag interviews en achtergrondartikelen. De Beheerraad dankt allen voor de geleverde inspanningen.

De Beheerraad van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Luzina de Greef, lid namens Aruba en voorzitter
Kelvin Bloyden, lid namens Sint Maarten en vicevoorzitter
Rauf Engels, lid namens Curaçao
Elmar Jonasse, lid namens Nederland

Inleiding

Het jaar 2024 was een bijzonder jaar voor het Hof. Wij vierden ons 155-jarig bestaan – een mijlpaal die we op alle vestigingen herdachten met een Vrijheidsmaaltijd en een inspirerende lezing. Dit jubileum bood ons de gelegenheid om stil te staan bij onze kernwaarden en verantwoordelijkheid als rechtspraakorganisatie: het bewaken en beschermen van de rechten van alle inwoners en organisaties op onze zes eilanden. Rechten die, hoe fundamenteel ook, nooit absoluut zijn, maar in balans moeten worden gebracht met de rechten van anderen. Rechtspraak draagt bij aan een samenleving waarin die balans wordt gewaarborgd.

In dit jaarverslag nemen we u mee in het verleden, het heden en de toekomst van ons Hof. We hebben oud-collega's en huidige medewerkers gevraagd hun herinneringen en inzichten te delen. Hun verhalen laten zien hoe het Hof zich in de loop der tijd heeft ontwikkeld en hoe de kern van ons werk – het leveren van onafhankelijke, deskundige en toegankelijke rechtspraak – door de jaren heen consistent is gebleven.

Uiteraard geven wij ook inzicht in ons primair proces: de zaken die wij behandeld hebben, de aantallen en de typen geschillen die voor ons zijn gebracht. Daarnaast leggen wij verantwoording af over onze financiële middelen, die ons door de vier landen ter beschikking zijn gesteld en die wij met zorg hebben aangewend.

De toekomst van het Hof vraagt om vooruitdenken en samenwerking. Wij staan voor de uitdaging om onze werkprocessen efficiënter en digitaler te maken en tegelijkertijd de bemensing van ons Hof te versterken. Daarvoor is medewerking nodig van de landen. Alleen samen kunnen we ervoor zorgen dat het Hof zijn belangrijke taak ook in de komende jaren effectief blijft vervullen.

Wij danken allen die zich in 2024 hebben ingezet voor het Hof en voor de rechtspraak in onze regio. Met vertrouwen kijken wij vooruit naar de toekomst.

Namens het Bestuur,

Mauritsz J. de Kort

President

1 Maak kennis met het Bestuur, de Beheerraad en de Personeelsraad

1.1 Het Bestuur

Het Bestuur bestond in 2024 uit de volgende leden: Mauritsz de Kort, president van het Bestuur; Maroeska Scholte, vicepresident voor de vestigingen Curaçao en Bonaire; Gertjan Wouters, vicepresident voor de vestigingen Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba; Jacques Keltjens, vicepresident voor de vestiging Aruba en Martin Luttge, directeur Bedrijfsvoering.

In 2025 worden de vicepresidenten van Aruba en Sint Maarten vervangen. Joost Veerman neemt de rol van vicepresident voor Sint Maarten op zich en Jane Jansen wordt de nieuwe vicepresident voor Aruba.

Het Bestuur wordt ondersteund door de bestuurssecretaris, Kyra de Koeijer.

Mauritsz de Kort
President

Maroeska Scholte
Vicepresident Curaçao en Bonaire

Martin Luttge
Directeur Bedrijfsvoering

Jacques Keltjens
Vicepresident Aruba

Gertjan Wouters
Vicepresident Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba

Kyra de Koeijer
Bestuurssecretaris

1.2

Interview met

Gertjan Wouters

vicepresident vestiging Sint Maarten

Gertjan Wouters neemt afscheid van het Hof: onderdeel van een rijk gevulde carrière in rechtspraak

In mei 2025 verlaat Gertjan Wouters, vicepresident van de vestiging Sint Maarten en van de vestigingen Sint Eustatius en Saba, het Hof. Na bijna drie jaar op het eiland te hebben gewerkt, kijkt hij met trots en warmte terug op de jaren die hij in het Caribisch gebied heeft gewerkt.

De 62-jarige Wouters, geboren en getogen in Brabant, begon zijn juridische reis met een studie rechten aan de universiteit van Tilburg. Tijdens zijn studietijd leerde hij zijn vrouw kennen, met wie hij drie zoons (nu 27, 29 en 32 jaar oud) en – sinds 1 jaar – een kleindochter heeft. In zijn vrije tijd houdt hij van fietsen en support hij eredivisieclub NAC Breda, naar zijn zeggen “de mooiste club van Brabant”.

Na zijn militaire dienst begon hij als parketsecretaris en werkte vervolgens dertien jaar als advocaat. Later vond hij zijn roeping in de rechtspraak en bekleedde hij functies als rechter in Den Bosch, Dordrecht en Rotterdam. Dertien jaar was hij strafrechter, vanaf 2016 civiel rechter. Zijn voorkeur gaat uit naar het civiel recht, vanwege de veelzijdigheid van dat rechtsgebied. Maar ook omdat hij zich daar met passie kan inzetten om mensen via schikkingen tot oplossingen te brengen. “Met een schikking help je mensen echt verder, en ik ben dankbaar dat ik deze aanpak ook op Sint Maarten heb kunnen toepassen”, aldus Wouters.

In 2022 verhuisde Wouters, samen met zijn vrouw en hun twee katten, naar Sint Maarten. Het was zijn eerste kennismaking met het eiland, en de overgang bleek aanzienlijk. “Niet alleen qua klimaat, maar ook qua andere way of life dan in Nederland. Vanzelfsprekend moet je je aanpassen en beseffen dat je in feite een gast bent op het eiland”, legt hij uit.

In de Courthouse op Sint Maarten (“het mooiste gerechtsgebouw van het Hof” zegt hij chauvinistisch) bekleedde hij de functies van vicepresident en civiel rechter. In deze rollen droeg hij niet alleen bij aan de dagelijkse rechtspraak, maar ook aan de strategische en organisatorische koers van de vestiging en het Hof. Dit vereist flexibiliteit, aanpassingsvermogen en een goede samenwerking binnen de verschillende teams waarin hij werkte. Wouters kijkt met veel warmte terug op de samenwerking: “Ondanks de uitdagingen heb ik een goede band opgebouwd met mijn collega’s, zowel op Sint Maarten als in de andere vestigingen. Het onderlinge vertrouwen en de gezamenlijke inspanningen hebben veel betekend voor mij, zowel op professioneel als persoonlijk vlak. Dat maakt mijn vertrek extra bijzonder, met zowel een lach als een traan.”

Wouters is niet alleen vicepresident van Sint Maarten, maar ook van Saba en Statia. “Wat is het voorrecht dat wij ook die eilanden mogen bedienen, zeker nu we sinds eind 2023 daar onze eigen ‘courthousjes’ hebben”. Hij benadrukt dat ieder van de SSS-eilanden een volstrekt eigen karakter heeft, hetgeen een meerwaarde heeft gevormd voor hem.

Voor Wouters is Sint Maarten een bijzonder eiland binnen het Koninkrijk. “Het heeft een uniek karakter. De voertaal is Engels, en dat vraagt om aanpassingen in de zittingszaal. Zaken

worden meestal in het Engels behandeld. De uitspraken zijn nog steeds in het Nederlands, maar we voegen in steeds meer zaken een Engelse samenvatting toe. Hopelijk begrijpen de betrokkenen daardoor beter wat de beslissing is." Hij prijst de collega's die met lef en flexibiliteit deze uitdagingen aangaan.

Tegelijkertijd benadrukt hij het belang van samenwerking tussen lokale en Europees-Nederlandse rechters en secretarissen. "Caribisering is zonder meer belangrijk, maar bij deze stand van zaken is de rechtspraak in de Cariben niet haalbaar zonder de steun van collega's uit Nederland. Het uitwisselen van kennis en ervaringen is essentieel." Ook wil hij kwijt "dat het werk hier niet draait om zon en zee, maar om hard werken en het leveren van een wezenlijke bijdrage aan het Hof."

Bij zijn afscheid laat Wouters een duidelijke en inspirerende boodschap achter voor zijn Sint Maartense collega's: "We moeten trots zijn op wat we als 'Courthouse family' hebben bereikt, ondanks de uitdagingen waarmee we te maken hebben gehad. Het werk hier vraagt flexibiliteit, doorzettingsvermogen en samenwerking, en daarin zijn we als GEA gegroeid. Blijf streven naar verbetering en versterk elkaar in het proces. Alleen samen kunnen we verder bouwen aan een sterker gerecht."

Zelf kijkt hij met trots, voldoening en dankbaarheid terug op zijn tijd op Sint Maarten. "Ik ben bevoorrecht om hier te hebben mogen werken, niet alleen vanwege de unieke ervaring, maar ook door al die bijzondere mensen die ik heb mogen ontmoeten. Het heeft mijn perspectief verrijkt en me waardevolle herinneringen gegeven die ik altijd zal koesteren. De tijd op Sint Maarten heeft me zowel professioneel als persoonlijk veel gebracht."

Met een vol hart neemt Wouters afscheid, hopende dat zijn bijdrage een positieve impact heeft gehad op het gerecht en de mensen waarmee hij heeft samengewerkt. "Dit eiland, met zijn unieke karakter en bijzondere uitdagingen, zal altijd een speciale plek in mijn leven blijven innemen."

1.3 De Beheerraad

De Beheerraad

De Beheerraad is de interne toezichthouder van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie en legt verantwoording af aan de ministers van Justitie van de vier landen waarvoor het Hof recht spreekt. De taken en verantwoordelijkheden van de Beheerraad zijn vastgelegd in de Rijkswet:

Toezicht houden op de bedrijfsvoering

De Beheerraad oordeelt onder andere over het jaarplan, de begroting, tussentijdse rapportages, de jaarrekening en het jaarverslag van het Hof en stelt deze documenten vast.

Formeel werkgever voor gerechtsambtenaren

De Beheerraad moet wijzigingen in beleid (zoals een nieuw personeelsreglement) en aanpassingen in de organisatiestructuur goedkeuren. Hierbij houdt de Beheerraad rekening met de belangen van de landen.

Liaison tussen het Bestuur van het Hof en de ministers van Justitie van de vier landen

Deze rol is bedoeld om (de schijn van) politieke invloed op de rechtspraak te voorkomen.

Begroting en bekostiging van het Hof

De Beheerraad voert overleg en onderhandelingen over de begroting met de vier ministers van Justitie.

Samenstelling en leden

De Beheerraad heeft vier leden: één lid per land waarvoor het Hof rechtspreekt: Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Nederland (ten behoeve van Bonaire, Sint Eustatius en Saba). De minister van Justitie draagt namens elk land een lid voor. De benoeming gebeurt bij koninklijk besluit en geldt voor vijf jaar. Herbenoeming is mogelijk.

Bij de samenstelling van de Beheerraad wordt rekening gehouden met de benodigde (vaktechnische) specialisaties en competenties, evenals met diversiteit en complementariteit. Dit betekent dat de leden elkaar in ervaring, kennis en vaardigheden goed aanvullen.

Leden van de Beheerraad per 15 oktober 2024:

Luzina de Greef-Mattemaker

lid namens Aruba en voorzitter

Lid sinds juni 2021 en sinds 1 juli 2023 voorzitter. Zij is partner bij een belastingadvieskantoor op Aruba en heeft ruime ervaring als fiscaal jurist en belastingadviseur. Daarnaast beschikt zij over uitgebreide bestuurlijke ervaring.

Elmar Jonasse

lid namens Nederland (ten behoeve van Bonaire, Sint Eustatius en Saba)

Lid sinds oktober 2024. Hij is het niet-rechterlijk bestuurslid van de rechtbank Gelderland. Eenzelfde functie vervulde hij vanaf 2009 achtereenvolgens bij de rechtbank Zwolle-Lelystad en de rechtbank Midden-Nederland. Daarvoor was hij onder andere leidinggevende bij een advocatenkantoor en een ICT-bedrijf.

Kelvin Bloyden

lid namens Sint Maarten en vicevoorzitter

Lid sinds februari 2011. Tot eind 2022 was hij adjunct-directeur van een grote financiële instelling in Sint Maarten. Daarnaast heeft hij ruime ervaring als bestuurder en toezichthouder.

Rauf R. Engels

lid namens Curaçao

Lid sinds december 2022. Hij heeft ruime ervaring als jurist. Daarnaast heeft hij verschillende directiefuncties bekleed en met succes grote bedrijfsintegraties, verander- en verbetertrajecten begeleid.

Caroline Thodé

secretaris

Zij is sinds 2011 werkzaam bij het Hof, eerst als secretaris van het Bestuur en sinds 1 april 2022 als secretaris van de Beheerraad.

1.4 De Personeelsraad

Naast de Beheerraad en het Bestuur vormt ook de Personeelsraad onderdeel van de organisatie van het Hof. Via de vertegenwoordiging van de medewerkers van het Hof in de Personeelsraad wordt hun medezeggenschap bij het reilen en zeilen van het Hof gewaarborgd.

Na een periode van drie jaar waarin de Personeelsraad inactief is geweest, vonden in januari 2023 verkiezingen plaats om een nieuwe start te maken met de Personeelsraad. Eind 2023 en begin 2024 is de samenstelling van de Personeelsraad aangepast.

Maartje Molenaar, Shallmar Sambo en Mariko Kloppenburg hebben de Personeelsraad verlaten. In hun plaats zijn Gerardine Rozendal, Yolanda Chakoetoe en Jerida Penijn in de Personeelsraad gekomen. Wim Bel en Michelline Kelly zijn door de Personeelsraad gekozen tot voorzitter en vicevoorzitter. Verder is Kiziah Toppenberg na het vertrek van Marina Pier de nieuwe ambtelijk secretaris geworden.

De Personeelsraad is door het Bestuur betrokken bij een groot aantal onderwerpen. Zo is op de vestiging Aruba een pilot gestart met betrekking tot de herinrichting van het primaire proces (de 'kanteling'). Verder is een start gemaakt met de versterking van HRM en de inkoop- en facilitaire processen. In het bijzonder is voor het personeel van belang de bouw van een nieuw salarishuis en de vormgeving van een nieuw beoordelings- en bevorderingsbeleid. Verder heeft het Bestuur het initiatief genomen tot het ontwerp van 'Hof 2.0'. In dat kader heeft de Personeelsraad bij het Bestuur aangedrongen op het uitvoeren van een nulmeting in de vorm van een medewerkerswaarderingsonderzoek. Een onderzoek naar verdere Caribisering van het Hof zal daarvan een belangrijk onderdeel moeten vormen. Ook is de Personeelsraad vinger aan de pols blijven houden om tot een evaluatie van het reisbeleid en de gedragscode te komen. De Personeelsraad heeft specifiek aandacht gevraagd voor integriteit op de werkvloer.

Ook in 2024 heeft de Personeelsraad personeelsvergaderingen georganiseerd op de vestigingen in Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Bonaire. Deze goed bezochte bijeenkomsten heeft de Personeelsraad benut om over de genoemde onderwerpen van gedachten te wisselen en hierover feedback van de achterban te vragen. Daarnaast heeft de Personeelsraad veel vragen en verzoeken ontvangen, die zijn en zullen worden meegenomen in de overlegvergaderingen met het Bestuur.

Tot slot hebben de Beheerraad, het Bestuur en de Personeelsraad verder gewerkt aan het Reglement Personeelsraad. Het gesprek richt zich thans op de toelaatbare afbakening van de door de Personeelsraad gewenste rechten als medezeggenschapsorgaan van het Hof en de wettelijke taken en verantwoordelijkheden van de Beheerraad en het Bestuur. De verwachting is dat begin 2025, nadat de Personeelsraad de achterban heeft geraadpleegd, het reglement definitief kan worden vastgesteld.

Hoeders van het publiek fatsoen

2

Het is natuurlijk ook gewoon een baan. De een wordt loodgieter of docent, de ander rechter; zo simpel is het. Maar opvallend bij de mensen die pakweg 30 jaar geleden voor het Hof werkten, is dat zij met veel genegenheid en ook trots op hun werk terugkijken. En trouwens, *old judges never die*, zo lijkt het wel; ook na hun 70ste zijn sommigen nog als plaatsvervangend rechter actief. 'Het is een voorrecht, ik tel mijn zegeningen,' klinkt het dan ook. Een ander spreekt over een 'prettige en leerzame tijd'. En ook na hun pensioen blijven de oud-rechters de ontwikkelingen van het Hof volgen: 'We zijn nu op de goede weg.'

Brian Mezas (73), een geboren en getogen Curaçaoënaar, werkte tussen 1995 en 2009 als rechter voor wat toen nog 'Het gemeenschappelijk hof van de Nederlandse Antillen en Aruba' heette. Hij kort het zelf genoeglijk af tot 'ons' Hof. Voor de zaken in hoger beroep die hij deed, moest hij regelmatig ook naar Aruba en Sint Maarten. Met het vliegtuig, uiteraard, wat hem en zijn collega's de bijnaam 'de vliegende rechters' opleverde. Het hoorde nu eenmaal bij het werk, maar een van zijn Nederlandse collega's destijds zag er toch ook de charme en wie weet zelfs de glamour van in: 'Het is in elk geval leuker dan in Nederland op je fiets door de regen naar kantoor komen.'

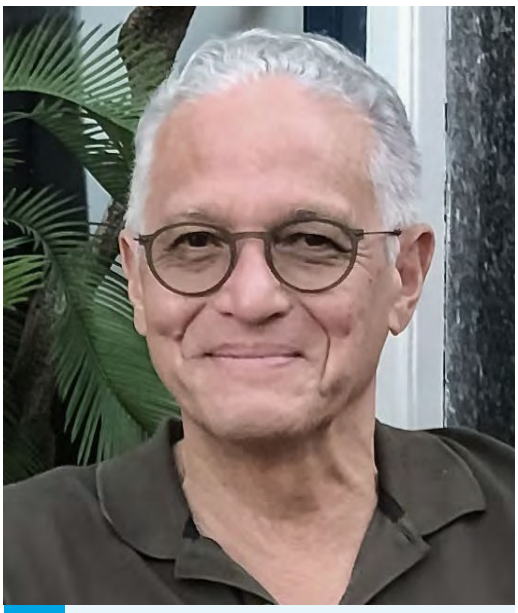

Brian Mezas

Op alle eilanden en binnen alle geledingen van de samenleving bestond veel respect voor de onafhankelijke positie van de rechters. Ook de Europees-Nederlandse **Pieter ter Berg** (73) heeft dat zo ervaren in de twee periodes (1992-1997 en 2002-2007) dat hij voor het Hof werkte. Hij ervaart dat respect nog steeds trouwens, want Ter Berg is na 2007 tot op heden actief gebleven als plaatsvervangend rechter in civiele en strafzaken. Goed, politici op de eilanden mogen dan soms 'flink tekeer gaan' buiten de rechtszaal en stevig uithalen naar het OM of de rechterlijke macht, als zij eenmaal de *binti un trapi* richting de rechtszaal zijn opgegaan, weten ook zij het respect voor de rechter wel degelijk op te brengen. 'Als zij maar de indruk hebben dat zij op hun beurt van de rechter het respect krijgen dat zij vinden dat ze verdienen,' zegt Ter Berg. 'De kracht van goed rechterschap is communicatie en dus moet de rechter ook uitstralen dat hij of zij bereid is met de verdachte het gesprek te voeren.'

Pieter ter Berg

Papiaments of Nederlands

Een vraag daarbij is natuurlijk wel: in welke taal vindt dat gesprek plaats? Pieter ter Berg had 'de wensdroom' om ook het Papiaments vloeiend te beheersen, maar die droom is niet uitgekomen. 'Dat zie ik toch wel als een beperking. Maar een rechter moet zich nu eenmaal perfect kunnen uitdrukken, om misverstanden te voorkomen en het vertrouwen te wekken dat-ie weet waarover hij praat. Een hakkelende rechter staat één-nul achter. Om die reden gebruik ik het Nederlands, de taal waarin ik mij het best kan uitdrukken. Dat schept op de Benedenwindse eilanden misschien enige afstand, maar met een goede tolk is die te overbruggen.'

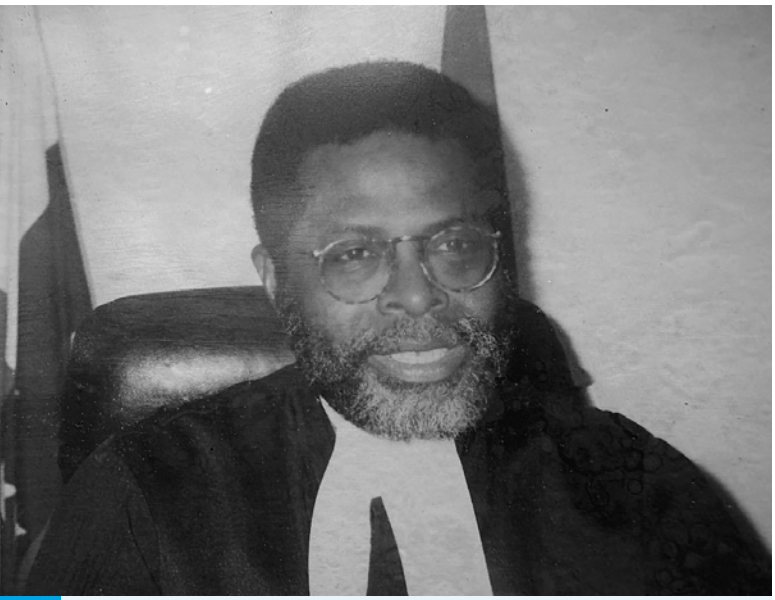

Frank Stüger

Frank Stüger (80) is als Yu di Kòrsou van oorspronkelijk Surinaamse ouders iemand die, zowel het Papiaments als het Nederlands perfect beheerst. Het kwam hem zeer van pas bij zijn werk als rechter bij het Hof tussen 1979 en 1999. Maar Stüger merkte ook hoezeer mensen met een afkomst zoals de zijne soms op de eilanden met een zeker wantrouwen worden bekeken. Alsof er met name bij de zwarte eilandbevolking terughoudendheid bestaat ten opzichte van Surinamers, die dicht tegen de witte Europeanen zouden aanschurken, terwijl de eigen Afro-Antilliaanse bevolking, ook na Trinta di Mei, er nog steeds niet helemaal bij hoort.

De beminnelijke Stüger wil zich hierover niet anders dan in zeer prudente woorden uitlaten, maar het ongemakkelijke gevoel hierover is nooit helemaal verdwenen. 'Laat me het heel voorzichtig zeggen: Het is ook zeker beter geworden.' Vroeger leek het soms wel alsof Surinamers minder waardering verdienden. 'Dat sentiment is nog steeds niet helemaal weg, helaas. Als mensen mijn naam horen, beginnen ze vaak meteen Nederlands met me te praten, terwijl ik toch vloeiend Papiaments spreek, het is mijn moerstaal geworden.'

Verdergaande Caribisering

Bij zijn benoeming tot rechter in 1979, tien jaar dus na *Trinta di Mei*, was Frank Stüger een van de slechts vier rechters bij het Hof van niet-Europese afkomst. Hij is dan ook een warm voorstander van wat de 'Caribisering' van het Hof wordt genoemd, de aanstelling als rechter, griffier of anderszins van mensen die van de eilanden afkomstig zijn, of die door langdurig verblijf de eilanden als hun thuis zijn gaan beschouwen. 'Je moet zorgen voor genoeg Antillianen,'

meent Stüger. 'Mauritsz (de huidige president van het Hof, Mauritsz de Kort - red.) doet dat heel goed. Ik heb nog meegemaakt dat een Nederlandse rechter zei: "Moet ik Papiaments gaan leren? Dan ga ik liever Spaans doen." Ik vond en vind dat een heel kwalijke zaak. Als je nieuw bent in een land, wil je als een van de eerste dingen de cultuur ervan leren kennen. De taal hoort daarbij.'

Ook de Europees-Nederlandse Pieter ter Berg is voorstander van verdergaande Caribisering. 'Het is een goede zaak, omdat het ook vertrouwen geeft bij de lokale bevolking.' Maar Ter Berg plaatst twee belangrijke kanttekeningen. 'We moeten geen Suriname worden, waar sinds de onafhankelijkheid in 1975 de rechterlijke macht er helemaal alleen voor staat. Dat leidt tot verkokering. Samenwerking met Nederland is voor het Hof hier van levensbelang om nieuwe ideeën en ontwikkelingen binnen te laten komen. En ten tweede, zo lang we werken binnen het huidig bestaande systeem, is voor al onze gerechtelijke uitspraken, tot aan de Hoge Raad in Den Haag, het Nederlands nog altijd de voertaal. Het zou fijner zijn als elke rechter ook vloeiend Papiaments zou spreken. Het zou zelfs het beste zijn. Maar feit is nu eenmaal dat dat niet het geval is.'

Brian Mezas werkte voor het Hof in een tijd waarin 'bedroevend weinig' eilandskinderen tot rechter werden benoemd. Hij vindt het dan ook een goede zaak dat daarin steeds meer verandering komt, 'al moet natuurlijk ook de kwaliteit altijd voldoende bewaakt worden, gelet op het gezag waarmee het Hof is bekleed.' Anderzijds, vindt hij, dienen de uit Nederland overkomende rechters voldoende voorbereid zijn, bijvoorbeeld door voorlichtingsbijeenkomsten.

'Ik heb weleens het gevoel gehad dat die voorlichting in bepaald opzicht tekort schoot. Op Curaçao loopt niet alles altijd even gladjes en goed geregeld als in Nederland. Het was knap vervelend om in de koffiekamer bepaalde uitgezonden rechters daarover telkens te horen klagen.'

Franklin Stüger citeert met instemming uit een publicatie van Marc Loth, waarin het Hof 'de hoeder van het publiek fatsoen en daarmee van het algemeen belang' wordt genoemd. Ook Pieter ter Berg heeft ervaren hoezeer het Hof voor de bevolking op de eilanden vaak als een 'laatste bastion van vertrouwen' wordt gezien. En met dat alles konden de rechters van het Hof in de vorige eeuw ook nog eens rekenen op een boeiende en zeer gevarieerde baan. Mezas bijvoorbeeld was zeer gesteld op de afwisseling tussen zijn werk op Curaçao en de andere eilanden. Zoals Aruba. 'Daar verbleven we altijd in een hotel waar het ontbijt bestond uit een uitgebreid buffet, dat wij dan nuttigden tussen de vooral Amerikaanse toeristen in zwemkleding.' Met dan ook nog eens een leuk happy hour aan het einde van de werkdag. Sommige rechters vonden zo'n hotel 'niet passend' bij hun beroep. Maar goed, die fietsten wellicht liever door de regen weer terug van kantoor naar huis.

Kees Broere

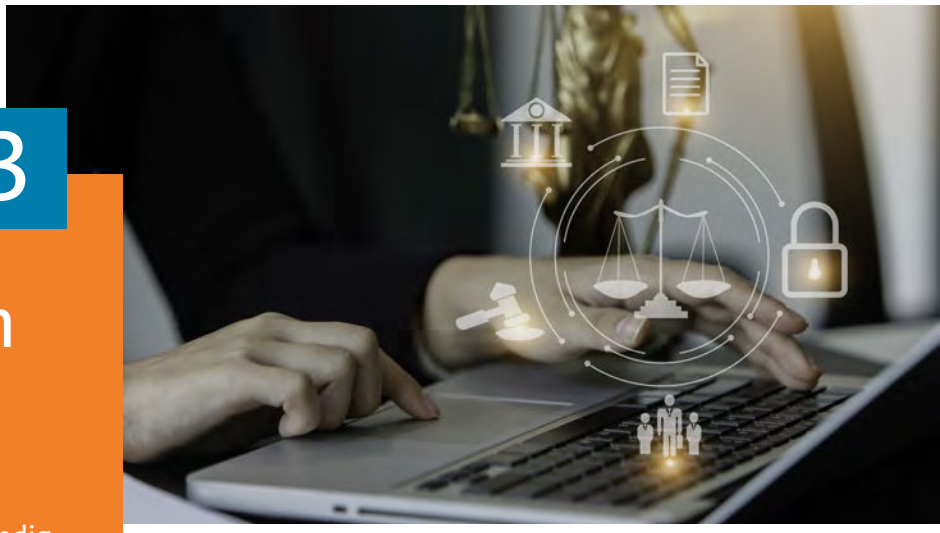

3

Ontwikkelingen bij het Hof

Na anderhalf decennium als zelfstandig orgaan is het Hof immer in ontwikkeling, gedreven door zowel interne als externe factoren. Veranderingen in de wetgeving en de samenleving vragen aanpassing in bijvoorbeeld processen en personele bezetting bij het Hof. Het aantal zware en complexe zaken neemt toe, deze vragen meer tijd aan voorbereiding en behandeling en daardoor ook meer capaciteit en meer geld.

De toenemende digitalisering stelt steeds hogere eisen aan het Hof, voor beveiliging van systemen en gegevens. Want de kern van rechtspraak betreft nu eenmaal juist de persoonlijke en vertrouwelijke informatie van rechtzoekende personen en instanties. Het Bestuur heeft binnen de beschikbare kaders steeds oplossingen gezocht voor de benodigde aanpassingen aan de organisatie. Om mee te kunnen met de ontwikkelingen met een structurele impact, werkt het Bestuur aan een strategisch meerjarenplan om de voortgang en kwaliteit van de rechtspraak te garanderen.

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste ontwikkelingen uit 2024 belicht.

3.1 Digitalisering

Het zaaksregistratiesysteem GEAR is in continue ontwikkeling. Op basis van een audit in 2023 zijn aanpassingen gedaan, met name om het invoeren van gegevens simpeler en meer gebruiksvriendelijk te maken. Tevens is veel tijd gestoken in het verbeteren van het verwerken en administreren van griffierechten. Deze voortdurende verbeteringen zorgen ervoor dat GEAR steeds beter aansluit bij de behoeften van de interne gebruikers en dat het systeem efficiënter en gebruiksvriendelijker wordt.

Portaal GEAR

Met het aansluiten van de vestigingen Sint Maarten en Bonaire aan het portaal voor belastingzaken, hebben procespartijen op deze locaties nu digitaal toegang tot documenten in GEAR, zowel voor eerste aanleg als voor hoger beroepzaken. Het portaal, dat al in gebruik was bij vestigingen Curaçao en Aruba, dient ook voor berichten over de voortgang van de zaak.

Het grote voordeel van deze werkwijze voor de rechtszoekenden en professionele vertegenwoordigers van partijen is, dat alle informatie over een zaak op één plek is te vinden. Het biedt bovendien een uniforme, efficiënte en transparante werkwijze. Eind 2024 is een aanvang gemaakt met het beschikbaar stellen van het portaal voor overige bestuursrechtelijke zaken.

Digitale dossiers aan Hoge Raad

De digitale aanlevering van straf- en belastingdossiers voor cassatie aan de Hoge Raad gaat gestaag voort, evenals digitale verzending van Hoge Raad-arresten aan het Hof. Om deze digitale uitwisseling te versimpelen is in 2023 gezamenlijk gezocht naar een manier om dossiers sneller en nog veiliger bij de Hoge Raad aan te leveren.

In 2024 is de nieuwe toepassing, na eerst uitgebreid getest te zijn, in gebruik genomen. Dit is belangrijk voor de doorlooptijd van cassatieprocedures, omdat het

proces hierdoor sneller en efficiënter verloopt. Bovendien draagt de digitalisering bij aan een betere archivering en toegankelijkheid van de dossiers.

3.2 Kwaliteit

In het jaarverslag van 2023 zijn de ontwikkelingen beschreven die hebben plaatsgevonden sinds de kwaliteitsconferentie van 2021. In 2024 is verder gewerkt aan het uitbreiden van de inzet van tolken op zittingen. Het Bestuur heeft tegen die achtergrond een aantal uitgangspunten vastgesteld. Eén van deze uitgangspunten is dat iedereen zich tijdens de zitting kan uiten in het Engels, Nederlands of Papiamentu. Als daarvoor een tolk nodig is, regelt en betaalt het Gemeenschappelijk Hof een tolk in één van deze voertalen. Dat doet het Hof inmiddels al bij alle strafzittingen, de (bestuursrechtelijke) vreemdelingenbewaring en bij sommige familie- en civiele zittingen. Verder is een pilot uitgedacht, waarin bij alle soorten zittingen met dit uitgangspunt in de praktijk gewerkt gaat worden. Het doel van de pilot is dat uiteindelijk de werkwijze van het Gemeenschappelijk Hof zo is, dat een ieder zich in de voertaal van zijn of haar keuze kan uiten. De pilot zal lopen in de eerste helft van 2025.

Een ander punt waaraan in 2024 vanuit het oogpunt van kwaliteit verder is gewerkt, is het publiceren van uitspraken. De regels over welke uitspraken gepubliceerd worden, zijn opnieuw bekeken en ook het interne proces om tot publicatie van uitspraken te komen is onder de loep genomen. Eind 2024 is onderzocht hoe de binnen het Hof gebruikte software kan worden ingezet om dit interne proces te optimaliseren. Begin 2025 zal in de teams over dit interne proces en de digitale ondersteuning gesproken worden.

3.3 Caribiseringsbeleid

Op grond van artikel 35 van het Rijksbesluit rechtspositie Gemeenschappelijk Hof van Justitie (het Rijksbesluit) dient het Hof te zorgen voor een opleiding die ten doel heeft toekomstige rechters en officieren van justitie de kennis, de vaardigheden en de ervaring te verschaffen, die nodig zijn om een rechtsprekende functie, dan wel de functie van officier van justitie uit te oefenen (de raio-opleiding). Het Hof dient op grond van artikel 36 van het Rijksbesluit ten minste éénmaal per jaar in ten minste twee van de in Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Bonaire, Sint Eustatius en Saba en Nederland verschijnende dagbladen een raio-vacature te plaatsen zodat juristen in aanmerking kunnen komen voor een aanstelling in een opleidingsfunctie tot rechter of officier van justitie.

In de Memorie van Toelichting Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curacao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie) staat onder het kopje “Caribisering van het Hof”, dat het Hof het beleid om meer leden van het Hof (rechters) afkomstig te laten zijn uit het Caribisch deel van het Koninkrijk zal voortzetten en dat hiermee bij de instroom van rechterlijke ambtenaren in opleiding (raio’s) en de benoeming van rechters rekening zal worden gehouden.

Gelet daarop alsmede op de signalen die het Hof krijgt vanuit de samenlevingen in de Caribische delen van het Nederlandse Koninkrijk (de landen), voert het Hof al jaren een Caribiseringsbeleid bij raio-sollicitatieprocedures.

Het signaal dat het Hof van de landen krijgt, is dat justitiabelen Caribisering van de rechtspraak in hun belang achten en daarom belangrijk vinden.

Al jaren houdt het Hof daarom bij de selectie van raio’s hier rekening mee. Dat betekent dat in principe alleen Caribische juristen in aanmerking komen voor een aanstelling als raio. Uitgangspunt daarbij is dat Caribische juristen zodanig geworteld zijn binnen de landen dat ze oog hebben voor de Caribische context en cultuur.

Doordat het aantal juristen dat geboren en getogen is in het Caribische deel van het Koninkrijk relatief klein is, rees de vraag of “Caribisch” niet breder moest worden uitgelegd dan “geboren én getogen” in het niet-Nederlandse deel van het Koninkrijk. Door de behoefte aan meer duidelijkheid over de betekenis van “Caribisch” heeft een uit rechters gevormde commissie op verzoek van het Hofbestuur een aantal aanvullende gezichtspunten geformuleerd, die in een rechtersvergadering van 25 oktober 2019 zijn besproken en akkoord zijn bevonden. Met inachtneming daarvan heeft het huidige Hofbestuur het Caribiseringsbeleid vastgesteld.

Wie voldoen aan het Caribiseringsbeleid?

Uitgangspunt is dat de jurist in een van de landen waar het Hof gevestigd is, is geboren en getogen en/of geworteld. Aanknopingspunten voor “geworteld” zijn:

- het aantal jaren dat iemand in een van de landen woont (te denken valt aan minimaal 8 jaar); betrokkene spreekt vloeiend Papiamentu(o) of Engels.

Daarbij kan verder een rol spelen:

- of betrokkene een maatschappelijke functie in een van de landen heeft vervuld;
- of betrokkene een lokale partner heeft en kinderen heeft die in een van de landen zijn geboren;
- anderszins sociale en/of culturele banden heeft met een van de landen.

Het voorgaande brengt mee dat ook iemand die niet in een van de landen is geboren, geworteld kan zijn, terwijl andersom iemand die in een van de landen is geboren niet automatisch geworteld is. Denk aan de situatie dat iemand in een van de landen is geboren, maar zijn/haar hele leven in het buitenland heeft gewoond.

Caribisering van het Hof is voor de landen en voor de rechtspraak binnen de landen van belang. De kleinschaligheid van het Hof draagt echter het risico van verstarring in zich bij een groter aantal voor het leven benoemde Caribische rechters. In het kader van een goede balans en doorstroom blijft daarom daarnaast bijstand van rechters uit Nederland wenselijk. Rechters worden uit Nederland aangetrokken om voor een aantal jaren bijstand te verlenen. Zij worden benoemd als lid van het Hof en krijgen een aanstelling als uitgezonden rechter. Uitgangspunt van dit beleid is dat uitgezonden rechters na afloop van de uitzendtermijn naar Nederland terugkeren om daarmee plaats te maken voor andere rechters.

Op deze wijze wordt de door het Hof voorgestane Caribisering inhoud gegeven. De jaarlijks open te vallen plaatsen zijn namelijk in de eerste plaats bestemd voor loka(a)l(e) (opgeleide) rechters. Daarnaast is ter voorkoming van verstarring van belang dat er regelmatig verandering in de bezetting komt, waardoor het Hof nieuwe impulsen krijgt en de band met de Nederlandse rechterlijke macht in stand blijft.

Met toepassing van een nieuwe selectieprocedure zijn in december 2024 drie juristen geselecteerd voor de raio-opleiding. In welke maand de volgende raio-vacature wordt gepubliceerd is nog niet bekend, maar hopelijk zal ook die vacature tot veel sollicitaties leiden.

3.4 Hof Academy

In 2024 heeft de Hof Academy zich wederom ingezet voor permanente educatie van de medewerkers van het Hof en het bevorderen van een permanente leer- en ontwikkelcultuur binnen het Hof. Met een breed scala aan activiteiten, cursussen en trainingen is invulling gegeven aan de wens om alle geledingen van de organisatie te ondersteunen in hun professionele groei.

Er zijn in totaal twee Kennisweken georganiseerd voor de rechters en gerechtssecretarissen. De eerste Kennisweek vond plaats van 29 januari tot en met 2 februari 2024. Het programma bood juridisch-inhoudelijke cursussen en vaardigheidstrainingen, waaronder een cursus effectief optreden in de raadkamer voor gerechtssecretarissen. Daarnaast werd de cursus 'Actualiteiten formeel belastingrecht' opengesteld voor belastingdiensten en -verenigingen van de eilanden, waarbij 33 externe deelnemers actief hebben deelgenomen aan de cursus.

Van 23 tot en met 27 september 2024 vond de tweede Kennisweek plaats, waarbij opnieuw een divers programma werd samengesteld dat aansloot op de behoeften van rechters en gerechtssecretarissen.

Naast deze Kennisweken werden in 2024 ook andere leer- en ontwikkelactiviteiten aangeboden, zoals lunchbijeenkomsten met een spreker, seminars en jurisprudentie-overleggen. Er zijn ook verschillende vaardigheidstrainingen aangeboden gericht op leiderschap, coaching en integriteit.

Daarnaast is in 2024 aan de medewerkers van Sint Maarten, Bonaire en Curaçao een interculturele communicatietraining aangeboden waarbij de collegiale samenwerking binnen de culturele diversiteit van onze organisatie centraal stond. Deze training wordt in het eerste kwartaal van 2025 gehouden op de vestiging Aruba.

Op basis van de inventarisatie van de opleidingswensen van het bedrijfsbureau en de administratieve ondersteuning zijn er in 2024 verschillende cursussen en trainingen aangeboden op het gebied van teambuilding, computervaardigheden, Nederlands en Papiamentu (zakelijk schrijven). De medewerkers van de administratie van de vestigingen Bonaire, Curaçao en Sint-Maarten hebben gezamenlijk deelgenomen aan een training 'Admin incentive' gericht op teambuilding, communicatie en inspiratie. Op Curaçao zijn er Papiamentu lessen gegeven aan alle (nieuwe) medewerkers van het Hof, zowel voor beginners als gevorderden.

Met deze initiatieven zet de Hof Academy een stevige stap richting een permanent lerende organisatie, waarin alle medewerkers – van rechter tot administratief medewerker – de kans krijgen om hun vaardigheden en kennis verder uit te breiden en te ontwikkelen.

3.5 Integriteit

In 2024 heeft onze organisatie verschillende stappen gezet om een integere en ethische werkomgeving te bevorderen. Belangrijke ontwikkelingen waren de inwerkingtreding van een vernieuwde gedragscode voor niet-rechtsprekend personeel, leden van het Bestuur en de bestuurssecretaris, de introductie van nieuwe vertrouwenspersonen en de organisatie van trainingen gericht op ethisch leiderschap. Daarnaast heeft het Hof actief deelgenomen aan de Integrity Summit Dutch Caribbean 2024, waar waardevolle kennis en

ervaringen werden uitgewisseld. Voor het komende jaar staan verdere bewustwordingssessies gepland voor alle medewerkers, waarbij thema's zoals grensoverschrijdend gedrag en sociale media centraal staan.

3.6 Personele regelingen

Om te komen tot geactualiseerde personele beleidskaders en richtlijnen, heeft de HR-afdeling van het Hof in 2024 gewerkt aan uitwerking van een aantal beheerplannen.

Herziening van de inschalingsmethodiek en salarisstructuur
Uit een in eigen beheer uitgevoerd benchmarkonderzoek, heeft het Hof geanalyseerd hoe de positie van het Hof op de arbeidsmarkt is, in vergelijking tot soortgelijke organisaties. Een belangrijke conclusie is dat het maximale salaris van een jurist bij het Hof niet genoeg concurrerend is, vergeleken met de arbeidsmarkten van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van de zogenaamde BES eilanden. Dat maakt het voor het Hof moeilijk om juristen aan te trekken en te behouden, vooral voor de hogere functies in de juridische ondersteuning.

Deze bevinding heeft geleid tot een aantal aanbevelingen voor de korte en lange termijn. Eén van de korte termijnaanbevelingen is uitbreiding van de huidige salarisschalen voor het niet-rechterlijk personeel, waar dit nog zo was, tot 15 treden. Deze uitbreiding zal voordelen opleveren, zowel voor het zittende personeel als voor de salarisonderhandelingen met nieuw personeel.

Het onderzoek wijst ook uit, dat andere organisatie veelal een aantrekkelijker pakket aan secundaire arbeidsvoorwaarden bieden dan het Hof. De ervaring leert dat dit een rol speelt in de beslissing van beginnende juristen om na een aantal jaar bij het Hof, hun carrière elders voort te zetten. Een belangrijk deel van de 'eigen kweek' gaat daarmee verloren en het Hof is dan genoodzaakt om gebruik te maken van uit Nederland uitgezonden krachten.

Een meer ingrijpende interventie is nodig om de positie van het Hof op de arbeidsmarkt op de lange termijn, dus structureel, te versterken. In dit kader werkt het Hof toe naar een nieuw, competitief loon- en secundaire arbeidsvoorwaardengebouw dat beter aansluit bij de huidige en toekomstige behoeften van de rechtspraak en van degenen die bij ons willen werken.

Uitwisselingsprogramma voor medewerkers Juridische Ondersteuning
Om de professionele ontwikkeling van medewerkers binnen de juridische ondersteuning te bevorderen en kennisuitwisseling tussen het Hof en rechtbanken in Nederland te stimuleren, is een uitwisselingsprogramma opgezet. Medewerkers van de juridische ondersteuning krijgen de kans om kennis en ervaring op te doen in een andere werkomgeving. Dit draagt bij aan het versterken van samenwerking en *best practices* binnen de rechtspraak.

Uitwisselingsprogramma voor de medewerkers Administratieve Ondersteuning Om de gemeenschappelijkheid van het Hof te bevorderen, onderling bij elkaar een kijkje in de keuken te nemen, daarvan te leren en *best practices* uit te ruilen, hebben er uitwisselingen plaatsgevonden tussen administratieve medewerkers van de vestigingen. Na een uitwisseling schrijven de medewerkers een verslag van hun bevindingen. De uitwisseling is een groot succes. De verslagen leveren zeer waardevolle bevindingen op. De uitwisseling heeft daarnaast een positief effect op de onderlinge collegialiteit. Afgesproken is om de uitwisselingen in het komende jaar voort te zetten en te evalueren hoe de bevindingen kunnen worden vertaald naar verbeteringen in de werkprocessen.

3.7 Samenwerking en internationalisering

Deelname aan CAJO Conferentie
Drie medewerkers van het Hof hebben in november 2024 deelgenomen aan de tweejaarlijkse conferentie van de Caribbean Association for Judicial Officers (CAJO) in Bermuda, getiteld "Justice 360, Holistic Approaches to the Administration of Justice". Onderwerpen als AI in de rechtspraak, de rol van media bij rechtszaken, integriteitsbeleid binnen de rechtspraak en conflicthantering kwamen aan de orde. Vicepresident Maroeska Scholte

Op de foto de deelnemers van het Hof, Angele Martijn, Maroeska Scholte en André Steg, na het overhandigen van de blijk van waardering in de vorm van een litho van het Stadhuis te Curaçao, aan mr. Larry Mussenden, Chief Justice van Bermuda.

vertegenwoordigde het Hof en leidde samen met Peter Jamadar (CAJO-voorzitter) een sessie over "The Importance of Judicial Civility". Ze besprak de verschillen tussen het civil law- en common law-systeem, de rol van de rechter en factoren die het verloop en de acceptatie van een uitspraak beïnvloeden. Interessant was ook de presentatie over de fysieke inrichting van zittingszalen in het Caribisch gebied, vooral het feit dat rechters op sommige eilanden fysiek op gelijke hoogte met partijen zitten. Naast juridische thema's was er aandacht voor welzijn en mentale gezondheid binnen de rechtspraak, met praktische tips om deze te bevorderen. De conferentie bood waardevolle inzichten en mogelijkheden om *best practices* uit te wisselen met collega's uit de regio. De opgedane kennis wordt binnen het Hof gedeeld, als onderdeel van de voortdurende professionele ontwikkeling en internationale samenwerking.

Bezoek Courthouse Statia

Bezoek Staatssecretaris Szabó aan Courthouse Sint Eustatius

Op 15 november 2024 bezocht de Nederlandse Staatssecretaris Zsolt Szabó, verantwoordelijk voor Koninkrijksrelaties, de Courthouse van Sint Eustatius ter gelegenheid van Statia Day. Het gerechtsgebouw was een jaar eerder feestelijk geopend. Szabó werd verwelkomd door onder anderen Gertjan Wouters en Jackie Evers, die die dag ook zitting hadden.

Rechters Debby Angela en Leomar Angela in El Salvador

Succesvolle ILEA-training in El Salvador

Rechters Debby Angela en Leomar Angela waren in oktober 2024 in El Salvador voor deelname aan de cursus Anti-Corruptie en Vermogensherstel, georganiseerd door de International Law Enforcement Academy (ILEA) in San Salvador. Deelnemers waren ervaren professionals in het strafrecht, met een strategisch kader voor het onderzoeken en vervolgen van corruptie en gelieerde witwaszaken. Onder anderen kwamen onderwerpen aan bod zoals het verzamelen van financiële gegevens, bescherming van getuigen en klokkenluiders en methoden voor vermogensherstel. Met deze cursus heeft ILEA een waardevolle bijdrage geleverd aan de wereldwijde strijd tegen corruptie en terrorisme door essentiële kennis over te dragen aan justitie-experts.

Benoeming Jan de Boer tot Officier in de Ereorde van de Palm

Benoeming Jan De Boer tot Officier in de Ereorde van de Palm

Rechter Jan de Boer (oud-lid en thans plaatsvervangend lid) werd in Suriname benoemd tot Officier in de Ereorde van de Palm, een welverdiende erkenning voor zijn uitzonderlijke bijdragen aan de rechtspraak. Deze onderscheiding, uitgereikt door president Chandrikapersad Santokhi tijdens de ceremonie ter gelegenheid van het 155-jarig bestaan van het Surinaamse Hof van Justitie in mei 2024, benadrukte het belang van De Boer's inzet voor de rechtsstaat en de bescherming van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. De plechtigheid, die plaatsvond in het Presidentieel Paleis, was een bijzondere gebeurtenis waarbij elf personen,

waaronder De Boer, werden geëerd voor hun onbaatzuchtige verdiensten voor de samenleving. Jan de Boer heeft zich behalve voor de rechtspraak ook jarenlang ingezet voor de totstandkoming van een nieuw Burgerlijk Wetboek van Suriname. Dit wetboek is inmiddels in augustus 2024 aangenomen en is zal per 1 mei 2025 inwerking treden.

Werkbezoek Hoge Raad en Europese Hof aan Bovenwindse eilanden

In april 2024 brachten Edwin Bleichrodt, procureur-generaal bij de Hoge Raad en Jolien Schukking, rechter namens het Koninkrijk in het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg, een werkbezoek aan de Bovenwindse eilanden. Zij bezochten onder andere de Gouverneur en de Ombudsman van Sint Maarten en brachten een bezoek aan de Point Blanche gevangenis. Daarnaast wisselden zij van gedachten met de rechters van de vestiging Sint Maarten, evenals met de advocaat-generaal en de Deken van de Orde van Advocaten. Op Saba en Sint Eustatius bezochten zij de respectieve Gezaghebbers en de politiechefs en namen zij een kijkje in de politiecellen. Ook kregen zij een rondleiding door de nieuwe vestigingen van het Hof op Saba en Sint Eustatius.

Het werkbezoek werd gecombineerd met museumbezoeken en een tour over de eilanden om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de rechtspleging en de omgeving waarbinnen die plaatsvindt.

Op de foto: Bleichrodt en Schukking werden tijdens hun bezoek begeleid door Sigmar Carmelia, lid van het Hof en werden op de eilanden ontvangen door Joyse Daniel, Tara de Oliveira, Scarlet Lopez en Monique Brown, allen collega's van het Hof.

Viering 155 jaar Hof van Justitie Suriname

In mei 2024 vierde het Hof van Justitie Suriname, net als ons eigen Hof, het 155 jarig bestaan. Ter gelegenheid van dit heugelijke feit had het Hof op 6 mei 2024 een congres getiteld "155 jaar Rechtspraak in Suriname" georganiseerd waarvoor ook ons Hof was uitgenodigd. Namens het Hof is een inleiding gegeven waarin is ingegaan op het verleden, heden en toekomst van de rechtspraak. *(Lees hier de toespraak).*

Bezoek Surinaamse ministeriële delegatie

De Minister van Justitie en Politie van de Republiek Suriname, Kenneth Amoksi, bracht op 23 januari 2024 een beleefdheidsbezoek aan Kas di Korte. Bij het gesprek waren ook de Directeur Operationele Diensten van Justitie en Politie, Bieswadath Somai, en de Senior Adviseur van de minister en de voorzitter van de strategische commissie SBIR/SUR, Georgetina Acton aanwezig. De delegatie werd ontvangen door de president van het Hof, Mauritsz de Kort, vicepresident Maroeska Scholte, de directeur bedrijfsvoering, Martin Luttge en senior-adviseur André Steg. Tijdens het bezoek werd onder andere de samenwerking tussen het Gemeenschappelijk Hof en het Hof van Justitie Suriname besproken.

Bezoek Suriname ministeriële delegatie aan Kas di Korte

3.8 Spraakmakende zaken

ARUBA

Hoger beroep onderzoek Avestruz

Op 12 juli 2024 zijn in hoger beroep opnieuw veroordelingen uitgesproken in een corruptiezaak tegen een oud-minister. Het Hof heeft zijn gevangenisstraf verhoogd met 36 maanden ten opzichte van de eerste uitspraak, waardoor hij nu 48 maanden celstraf krijgt, waarvan 12 maanden voorwaardelijk. De oud-minister wordt verweten zijn functie te hebben misbruikt en het vertrouwen van de gemeenschap ernstig te hebben geschonden. Het Hof benadrukte de ernst van de overtreding, vooral in een periode van al verzwakt politiek vertrouwen.

UITSPRAAK

Onrechtmatige perspublicatie over minister

Een minister eiste rectificatie van online publicaties waarin werd gesteld dat hij terecht was ontslagen wegens zelfverrijking met geld van zijn voormalig werkgever. Hij beweerde dat deze mededelingen onjuist waren. De rechter wees de vordering af, ondanks de omstandigheid dat de artikelen juridisch niet helemaal correct waren, maar de kern van de berichtgeving klopte wel. De foutieve informatie was niet zodanig onjuist dat de artikelen als onrechtmatig werden beschouwd.

UITSPRAAK

Land Aruba doet nog altijd onvoldoende om overlast door de RWZI Bubali te verminderen

Een hotel en het Land hebben meerdere juridische procedures gevoerd over de overlast door de overbelaste rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) in Bubali. Het Land is herhaaldelijk veroordeeld om maatregelen te nemen, maar volgens het Gerecht gebeurt dit nog steeds onvoldoende. De slechte staat en werking van de RWZI zijn de verantwoordelijkheid van het Land, dat eerder al onrechtmatig handelde door onvoldoende onderhoud en het niet uitbreiden van de capaciteit.

UITSPRAAK

Schending ambtsgeheim en omkoping bij Arubaanse politie

G.A., G.G. en L.L. luisterden ruim twee jaar politieportofoonverkeer af en schonden, samen met V., het ambtsgeheim. Als journalisten pleegden zij ook actieve omkoping van V. met geld en diensten in ruil voor politie-informatie. K.K. maakte onbevoegde toegang tot het portofoonverkeer mogelijk, wat hij samen met V. en N.M.Q.C. deed. Dit schaadde het vertrouwen in de politie, bracht privacy in gevaar en creëerde risico's voor burgers en de maatschappij. Het Gerecht rekent hen hun handelen zwaar aan.

UITSPRAAK 1 UITSPRAAK 2 UITSPRAAK 3 UITSPRAAK 4

Hof opent hoger beroep tegen uitspraken CvB Aruba

Het Hof oordeelde op 28 november 2024 dat het College van Beroep (CvB) in sociale zekerheidszaken niet onafhankelijk en onpartijdig is volgens artikel 6 EVRM. Hierdoor is voortaan hoger beroep tegen CvB-uitspraken mogelijk. Volgens vijf landsverordeningen besliste het CvB in eerste en enige aanleg over SVB-zaken, maar het Hof vindt dat de benoeming en ontslagregeling van CvB-leden de onafhankelijkheid onvoldoende waarborgen. Daarom neemt het Hof nu kennis van hoger beroepen tegen CvB-uitspraken.

UITSPRAAK

Aruba & Curaçao

Hoge Raad: homohuwelijk vanaf nu toegestaan op Aruba en Curaçao

De Hoge Raad heeft de uitspraak in hoger beroep bevestigd, wat betekent dat paren van hetzelfde geslacht voortaan kunnen trouwen op Aruba en Curaçao. Deze beslissing erkent dat de huidige wetgeving in strijd is met het discriminatieverbod in de Staatsregelingen van zowel Aruba als Curaçao. Het Hof oordeelde in december 2022 terecht dat er geen rechtvaardiging is voor het uitsluiten van paren van hetzelfde geslacht van het huwelijk.

UITSPRAAK Aruba UITSPRAAK Curaçao

Bonaire

Kort geding tegen de Staat: invoerverbod Cadushy likeur gehandhaafd

De producent van Cadushy of Bonaire likeur eiste in kort geding dat de douane op Schiphol stopt met inbeslagnames van de likeur bij invoer in de EU. De rechter wees de vordering af, omdat douaneambtenaren gerechtigd zijn om flessen in beslag te nemen bij vermoeden van bestanddelen van de beschermde cactussoort Cereus repandus (CITES-bijlage 2). Hierdoor blijft de invoer van de likeur onder douanetoezicht en mogelijke inbeslagname.

UITSPRAAK

Uitspraak in zaak van politieagent: ontslagen van bedreiging, schuldig aan geweldpleging

Het Gerecht heeft geoordeeld dat een politieagent niet strafbaar is voor bedreiging met een (dienst)wapen in zijn vrije tijd, omdat zijn optreden proportioneel en subsidiair was. Daarom wordt hij hiervoor ontslagen van rechtsvervolging. Wel is hij schuldig bevonden aan openlijke geweldpleging, omdat hij, na aanvankelijk te willen ingrijpen, samen met een medeverdachte het slachtoffer naar de grond werkte en schopte. De agent krijgt een voorwaardelijke geldboete van USD 280 met een proeftijd van één jaar, en de vordering van de benadeelde partij is niet-ontvankelijk verklaard.

UITSPRAAK

Curaçao

Rechter geeft C. geen gelijk: Er is voldoende reden om hem niet voor te dragen als minister

De politicus R.C. (PNP) heeft geen gelijk gekregen van de rechter in zijn zaak tegen de formateur, die hem in 2021 weigerde voor te dragen als minister van Economische Ontwikkeling. C. was in 2003 veroordeeld voor passieve ambtelijke omkoping, maar stelde dat dit zijn benoeming niet in de weg mocht staan. De rechter oordeelde echter dat het niet onredelijk is om te eisen dat een kandidaat-minister geen strafblad heeft. Politieke gezagdragers moeten van onbesproken gedrag zijn om het vertrouwen in de rechtsstaat te waarborgen en een veroordeling wegens ambtelijke corruptie is daarmee onverenigbaar.

UITSPRAAK

Rechter corrigeert onderwijsinspecteur: leerlingen alsnog geslaagd

De rechter heeft de herexamenresultaten biologie van twee vsbo-leerlingen van het Omega College alsnog geldig verklaard. Eerder had de onderwijsinspecteur de resultaten afgekeurd, waardoor de leerlingen niet slaagden. De beslissing is nu vernietigd. De leerlingen behaalden eerst een onvoldoende en deden vervolgens herexamen. Een gecommitteerde weigerde echter de cijfers vast te stellen op basis van een ‘gut feeling’ dat iets niet klopte, wat de rechter als ongeldig argument beschouwde. De inspecteur verklaarde daarop de examens ongeldig, maar de rechter oordeelde dat dit in strijd was met de wet en het beginsel van ‘fair play’.

UITSPRAAK

Ex-centrale bank directeur in hoger beroep

E.T. gaat in hoger beroep. Hij is het oneens met zijn recente veroordeling voor valsheid in geschrifte. Op 3 juli 2024 deed de rechter uitspraak. Hij werd ook vervolgd voor corruptie en witwassen van geld. Daarvan is hij vrijgesproken. Uiteindelijk kreeg T. een voorwaardelijke celstraf van 6 maanden en 2 jaar proeftijd. Volgens T. is de uitspraak incorrect en onacceptabel en een smet op zijn goede naam. In oktober 2017 kwam een einde aan zijn lange carrière bij de centrale bank vanwege het Saffier-onderzoek. Het OM vervolgde T. eerst voor het opzettelijk onjuist doen van belastingaangiften. Maar ook daarvan werd hij destijds vrijgesproken.

UITSPRAAK

Zware straffen in hoger beroep voor moordzaak

In april 2024 eiste het Openbaar Ministerie gevangenisstraffen van 20 en 25 jaar tegen vijf Venezolaanse verdachten in de Barí-zaak. De zaak draait om de moord op een Venezolaanse handelaar, die in 2020 levend werd begraven in Choloma. In eerste aanleg waren de straffen 9 en 16 jaar, maar het OM vond deze te licht en ging in beroep. Het slachtoffer werd beroofd en vermoord nadat bleek dat er slechts 1000 gulden op zijn rekening stond. In mei 2024 veroordeelde de rechtbank M.L.G. tot 11 jaar cel, hoofdverdachte M.O. kreeg 16 jaar (met strafvermindering voor medewerking) en de hoogste straf, 22 jaar, werd opgelegd aan M. Drie anderen kregen gevangenisstraffen van vijf tot tien jaar.

UITSPRAAK

Rechter verdubbelt strafeis van OM

De rechtbank heeft G.J. veroordeeld tot twaalf jaar celstraf, het dubbele van de eis van het Openbaar Ministerie, omdat zijn rol bij de moord op S.D. groter werd geacht dan hij aangaf. Zijn moeder, Y.J., kreeg vijftien jaar gevangenisstraf, één jaar minder dan de eis. Beiden dumpten het lichaam van het zwaar mishandelde en vastgebonden slachtoffer bij Playa Kanoa. Y.J. beweerde dat S.D. haar had willen dwingen tot seks en dreigde haar dochter te verkrachten, waarna zij hem met een mes stak. De rechter kon echter niet vaststellen of deze beweringen waar waren of verzonnen.

UITSPRAAK

SINT MAARTEN

Vote-buying op Sint Maarten: Statenlid zwaar aangerekend

Uit een onderzoek naar drugscriminaliteit blijkt dat er mogelijk sprake is van vote-buying bij de verkiezingen van 11 januari 2024 op Sint Maarten. Getapte gesprekken tonen aan dat verdachte2 kiezers ronselde en werd aangestuurd door verdachte1. Het Gerecht heeft vastgesteld dat verdachte1 de gebruiker is van de betrokken gebruikersnaam en zwaar aangerekend dat hij als Statenlid en oud-politieman betrokken was bij stemfraude. Dit is niet de eerste keer dat vote-buying een probleem is op Sint Maarten, waar enkele honderden stemmen al bepalend kunnen zijn voor een parlementszetel. Daarnaast werd verdachte3 veroordeeld voor het omkopen van haar neefje, aan wie zij geld beloofde in ruil voor een stem op verdachte1.

UITSPRAAK 1 UITSPRAAK 2 UITSPRAAK 3

Tien jaar cel voor schietincident met kinderen in auto

Een verdachte heeft na een confrontatie met de aangeefster een vuurwapen uit zijn woning gehaald en meerdere schoten gelost op haar en haar auto, waarin twee kinderen zaten. Hij ontkent de schutter te zijn en beweert dat iemand anders schoot nadat hij door de aangeefster was aangesproken. Het Gerecht acht deze verklaring ongeloofwaardig, mede door herkenningen en getuigenverklaringen over zijn emotionele reactie. Daarnaast is bewezen dat de verdachte vuurwapens, munitie en verdovende middelen in bezit had. Volgens een reclasseringsrapport is zijn psychosociale functioneren zorgwekkend en vergroot zijn middelengebruik de kans op recidive. Gezien de geringe aanleiding en de ernst van de feiten, heeft het Gerecht hem veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf.

UITSPRAAK

Sint Eustatius

Vrijspraak gewapende overval en bezit van vuurwapens

Het Gerecht spreekt de verdachte vrij van de beschuldiging van gewapende overval en bezit van vuurwapens, ondanks wettig bewijs in de vorm van drie aangiftes. Het Gerecht beoordeelt deze aangiftes met terughoudendheid vanwege gebrek aan ander bewijs en onduidelijkheden rondom de zaak, zoals het ontbreken van technisch onderzoek op de plaats delict. De aanwezige spanning tussen de familie van de verdachte en de Spaanstalige gemeenschap op St. Eustatius speelt ook een rol in de beoordeling. Aangezien er redelijke twijfel bestaat over de betrokkenheid van de verdachte, volgt het Gerecht de grondregel van het strafrechtelijk systeem en spreekt de verdachte vrij.

UITSPRAAK

3.9 Culturele kennismaking Bonaire

In 2024 namen de medewerkers van de vestiging Bonaire deel aan een inspirerend cultuur- en geschiedenisproject van de stichting FuHiKuBo, die zich inzet voor het behoud en de verspreiding van het cultureel erfgoed van Bonaire. Dit initiatief, dat in 2023 met succes op Curaçao werd gelanceerd en daar veel positieve reacties en betrokkenheid opleverde, werd in 2024 voortgezet op Bonaire. Tijdens het project stonden de rijke geschiedenis, tradities, geologie en gebruiken van het eiland centraal. Het uiteindelijke doel is om dit initiatief stapsgewijs uit te breiden naar alle vestigingen, zodat zowel medewerkers als gemeenschappen op alle eilanden de unieke culturele identiteit van het Caribisch gebied beter leren kennen.

Eline Groenendaal, de eerste strafrechter op Bonaire, ontvangt haar certificaat.

3.10 155-jarig bestaan Hof met lezingen en Vrijheidslunch

Op maandag 6 mei 2024 vierde het Hof zijn 155-jarig bestaan. Officieel is de dies natalis van het Hof op 1 mei. Deze viering werd gecombineerd met die van de Bevrijdingsdag. In dit licht werd op alle vestigingen van het Hof, in samenwerking met de organisatie belast met de Koninkrijksbrede Freedom Meals een speciale lunch aangeboden aan alle collega's. Deze lunch symboliseert niet alleen de eenheid binnen het Koninkrijk, maar ook de diepe waardering voor de diversiteit en kracht van onze samenlevingen, van alle zes eilanden die het Hof middels rechtspraak bedient.

Dag van de vrijheid.

Vrijheidslunch

https://www.youtube.com/watch?v=1Xb86xw0nTM

3.11 Buki di Pret op Aruba

In juli 2024 bracht een groep van bijna 20 kinderen en volwassenen van Buki di Pret voor het derde opeenvolgende jaar een bezoek aan de vestiging van het Hof op Aruba. Tijdens hun bezoek kregen de deelnemers een gedetailleerde uitleg over de verschillende juridische procedures die in het Hof plaatsvinden. Het hoogtepunt van het bezoek was ongetwijfeld de moot court, waarin de jongeren verschillende juridische rollen op zich namen, zoals die van rechter, griffier, verdachte en andere functies. Deze interactieve oefening bood hun niet alleen een praktische kijk op het rechtssysteem, maar ook een dieper begrip van de werking ervan.

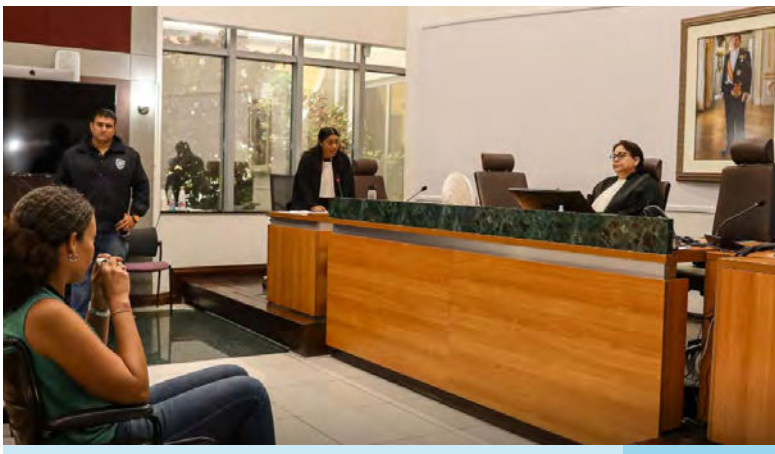

Buki di pret

3.12 Open dagen

Vestiging Saba

Op 8 juni 2024 vond er een open dag plaats in vestiging Saba, waar de gemeenschap meer inzicht kreeg in de werking van de rechtspraak van het Hof. Tijdens de open dag kwamen verschillende onderwerpen aan bod, waaronder de integriteit van rechters en privacyvraagstukken in een kleine gemeenschap. Daarnaast spraken bewoners hun zorgen uit over de beperkte toegang tot rechtsbijstand op het eiland.

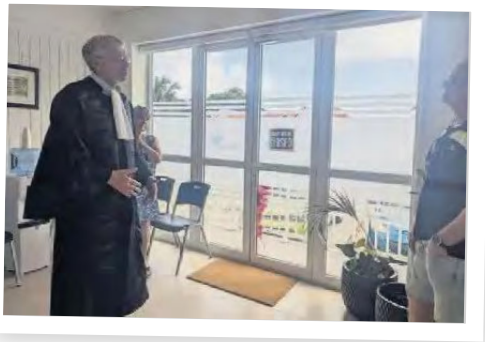

Vestiging Aruba

Op 5 oktober 2024 vond de open dag op vestiging Aruba plaats, een evenement dat honderden bezoekers trok, waaronder veel enthousiaste jongeren. Bezoekers kregen de kans om in contact te komen met diverse stakeholders, die via interactieve stands inzicht boden in hun diensten, projecten en vacatures. De open dag kreeg brede media-aandacht, met interviews en reportages die de impact en het belang van het evenement benadrukten. Een van de hoogtepunten was het succesvolle moot court, waarin deelnemers hun juridische vaardigheden demonstreerden tijdens een nagebootste rechtszaak. Dit bood niet alleen een waardevolle leerervaring, maar zorgde ook voor grote betrokkenheid en enthousiasme bij zowel de deelnemers als het publiek.

https://www.youtube.com/watch?v=RaxmVjHgFAs

Vestiging Curaçao

Op zaterdag 13 april 2024 heeft vestiging Curaçao een drukbezochte open dag georganiseerd. De stakeholders waren goed vertegenwoordigd met hun eigen stands, die een ware trekpleister vormden voor de bezoekers. Met name de presentaties van het Hof en het OM trokken veel belangstelling. Een van de hoogtepunten van de dag was de moot court, uitgevoerd door scholieren. Dit simulatieproces, waarin de leerlingen een rechtszaak naspeelden, trok veel aandacht van de aanwezigen. Hun overtuigende pleidooien en scherpe argumentaties maakten grote indruk op zowel het publiek als de professionals uit het vakgebied.

Vestiging Sint Eustatius

De open dag vond plaats op 12 maart 2024 in de avond. De bijeenkomst was interactief en werd positief ontvangen.

3.13 Viering van 70 Jaar Statuut & Rechtspleging: Reflectie op het verleden en bouwstenen voor de toekomst

Viering 70 jaar Statuut: Samenwerking en Toekomstvisie

In het kader van het 70-jarig bestaan van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden en de rechtspleging stond de rol van samenwerking en verbondenheid centraal. Mauritsz de Kort, President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, benadrukte in zijn toespraak de belangrijke mijlpalen en de toekomstige uitdagingen voor het Koninkrijk.

De viering, die nauw verbonden is met de recente excuses voor het slavernijverleden, bood een moment van reflectie en diende als basis voor concrete stappen richting de toekomst. Onder het motto "Steunend op eigen kracht, maar met de wil elkander bij te staan" werd stilgestaan bij de rol van ambitie (kurashi/curashi), moed en vertrouwen (konfiansa/confiansa) als essentiële bouwstenen voor verdere samenwerking binnen het Koninkrijk.

De rol van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie

Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie wordt geprezen als een symbool van verbondenheid binnen het Koninkrijk. Met ruim 200 medewerkers uit alle streken en landen van ons Koninkrijk draagt het Hof bij aan de Caribische rechtspleging en bevordert het de uitwisseling van kennis en cultuur. Dit onderstreept het belang van samenwerking tussen de regeringen van Curaçao, Aruba, Sint Maarten en Nederland, evenals met instituten zoals de Raad voor de Rechtspraak, de Hoge Raad en de Raad van State.

Uitdagingen en samenwerking voor de toekomst

Tijdens de viering werd ook stilgestaan bij de kwetsbaarheid van de rechtspleging, die sterk afhankelijk is van samenwerking tussen de landen. Hoewel de rechtspleging via een Rijkswet is gewaarborgd, blijft het een landsaangelegenheid die

vraagt om financiële en organisatorische inspanningen van alle betrokken partijen.

Er werd opgeroepen tot blijvende inzet voor juridische samenwerking, met aandacht voor de beperkte capaciteit van de justitiële keten in het Caribisch gebied. De ambitie is om het rechtssysteem verder te versterken en een solide juridische pijler binnen het Koninkrijk te waarborgen.

Toekomstvisie

De viering van 70 jaar Statuut was niet alleen een terugblik, maar vooral een oproep tot gezamenlijke actie en wederzijds vertrouwen. Alle betrokken partijen delen de ambitie om de rechtspleging verder te ontwikkelen, met respect voor elkaars eigenheid en met het Koninkrijk als eenheid in gedachte.

Paleis van de Gouverneur

3.14 Job Fair

In maart 2024 nam de vestiging op Curaçao deel aan de Job Fair, georganiseerd door het Ministerie van Justitie. Diverse partners binnen de justitiële sector waren aanwezig om openstaande vacatures te presenteren aan geïnteresseerden. De Job Fair trok veel belangstellenden en was een succesvol evenement. Het bood een waardevolle gelegenheid voor zowel werkzoekenden als werkgevers om elkaar te ontmoeten en potentiële samenwerkingen te verkennen

Job fair

3.15 Caribbean Summer Court

In augustus 2024 organiseerde het Hof opnieuw de Caribbean Summer Court, een intensieve stage voor Caribische rechtenstudenten met uitstekende studieresultaten. Dit jaar waren er drie deelnemers op Curaçao. De stagiaires liepen mee en deden ervaring opdeden in Civiel Recht, Strafrecht en Bestuursrecht. De studenten namen ook, samen met de communicatieadviseur van het Hof, deel aan de podcast 'Hustisia, Seguridat i Abo' van het Ministerie van Justitie. De studenten sloten de Summer Court af met een (fictieve) civiele rechtszaak waar de studenten als rechters een zitting moesten leiden en ook hun oordeel moesten geven. Na deze intensieve zitting stond er een hapje en drankje voor hen klaar om de weken gezellig mee af te sluiten. Ook deze editie van de Caribbean Summer Court was weer een groot succes. Beluister hier de podcast (Papiaments):

https://www.youtube.com/watch?v=Ggdxu_5rTMk

Caribbean Summer Court

4 Voortrekkers van het Hof nieuwe stijl

Lisbeth Hoefdraad

Evert Jan van der Poel

Eunice Saleh

Op '10-10-10' werd alles anders binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Dat gold ook voor de structuur van de rechtspraak op de eilanden. Het Hof van de Nederlandse Antillen en Aruba maakte plaats voor 'het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao en Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba'. Meer dan een mond vol, die officiële benaming, dus voor het gemak zeggen we: het GHvJ. In de nieuwe structuur kreeg het Hof meer zelfstandigheid en dus ook meer eigen verantwoordelijkheden. De eerste drie presidenten van het Hof nieuwe stijl blikken terug.

Veel mensen waren betrokken bij de veranderingen die nodig waren om het nieuwe GHvJ op poten te krijgen, maar Lisbeth Hoefdraad (73) was de eindverantwoordelijke. Deze Curaçaose vrouw van Surinaamse ouders was immers in 2007 President van het Hof geworden. Het werd het slotstuk van een zeer rijke en gevarieerde carrière, met een voor haar zeer kenmerkende rode draad: geschiloplossing. Bijvoorbeeld door het werk dat zij als rechter heeft gedaan. 'We leven onder de trias politica, en daarbij horen rechters, of je dat nu leuk vindt of niet. Als rechter ben je er niet om iemand gelijk of ongelijk te geven, maar om een geschil te beslechten. Dat is de kern, een einde maken aan een bestaand geschil. Want ergens moet het ophouden en moet je samen weer verder kunnen.'

Hoefdraad is door de mensen die met haar hebben gewerkt niet voor niets 'bescheiden maar daadkrachtig' genoemd. De juiste persoon op de juiste plaats, ook om het proces rond de nieuwe structuur van het Hof na 10 oktober 2010 te leiden. 'De rechters hebben er in hun dagelijkse werk niet zo veel van gemerkt,' zegt Hoefdraad, 'maar als Hof zijn er toch belangrijke dingen veranderd. Er moest een nieuwe Rijkswet komen. Daarin is onder meer vastgelegd dat het Hof zelfstandiger is gaan opereren, en daarmee ook losser van mogelijke politieke beïnvloeding vanuit de vier landen die samen het Koninkrijk vormen. Het Hof beheert het eigen budget en heeft een eigen personeelsbeleid, de Beheerraad controleert.'

Die zelfstandigheid maakt ook dat het Hof flexibeler kan opereren. 'Ik zeg altijd: met flexibiliteit, met soepelheid, valt veel te winnen. We kunnen veel schuiven, omdat we allemaal rechters van één Hof zijn, bevoegd om op alle

eilanden te werken. Mensen kunnen onmiddellijk ergens worden ingezet. Een andere belangrijke zaak is dat we in onze personele bezetting steeds lokaler zijn geworden.'

Stip op de Caribische horizon

Dat laatste punt, ook wel de Caribisering van het Hof genoemd, is eveneens belangrijk geweest voor Hoefdraads opvolger, de Europees-Nederlandse Evert Jan van der Poel (72). Hij verdeelt zijn tijd tussen Nederland, Frankrijk en Curaçao, en is feitelijk al sinds 1986 en tot op de dag van vandaag iemand die sterke banden heeft met de Caribische eilanden. Toen hij de eerste keer voor het Hof ging werken, was hij daar als vroege dertiger een van de jongste rechters ooit. 'Mijn vrouw en ik hadden in die tijd nog geen kinderen en hoorden goede verhalen over het werken op Aruba en Curaçao. Je doet er verantwoordelijk werk, waardoor je als jonge professional groeit in je functioneren. En de ontmoeting met een andere samenleving en cultuur verruimt en verrijkt je blik. We dachten eerst niet langer dan 5 jaar te blijven, maar het is al met al dus veel meer geworden.'

Als Europees-Nederlandse rechter zegt Van der Poel voorstander te zijn van verregaande Caribisering. 'Daar heb ik nooit een geheim van gemaakt. Ik heb als President tegen mezelf gezegd dat 50 procent Caribische rechters mijn stip op de horizon moest zijn. En dat is gelukt. Maar als je het mij nu vraagt, zeg ik dat 90 procent een prima eindsituatie zou zijn. Ik denk altijd maar zo: 90 procent van het werk is algemeen, daar heb je generalisten voor nodig en dat kunnen prima ook mensen van de eilanden zijn. Tien procent van het werk is specialistisch, denk bijvoorbeeld aan ondernemingsrecht. Misschien is het daarvoor nodig om, als geen Caribische rechter voorhanden is, een rechter uit Nederland al dan niet tijdelijk aan te trekken. Maar voor het overige? Vergeet niet, op de omliggende eilanden is de rechtspraak volledig gecaribiseerd, zij het dat vanuit de eilanden wordt geswitcht. Dus de rechter op St. Lucia komt dan bijvoorbeeld van Barbados, etcetera. Voor de ontwikkeling van de Caribische landen binnen het Koninkrijk zou het prima zou om naar die 90 procent te streven.'

Een rechter van Barbados op St. Lucia heeft mogelijk ook te maken met de kleinschaligheid van de eilanden en de gevolgen die dat kan hebben voor de positie en het werk van rechters. Het is voor de Caribische eilanden niet anders, weet Eunice Saleh (58), de vrouw die van 2017 tot 2022 President van het Hof was. 'Ik heb als rechter ook een maatschappelijke positie. Dat heb ik meegekregen van mijn vader (Jaime Saleh, - red.), die ook President is geweest. Hij zei: door mijn werk kan ik bepaalde dingen niet doen, en dat geldt dan ook voor jullie als kinderen.' Ze lacht bij de herinnering. 'Dus daar zat ik dan als tiener. Ik mocht naar bepaalde plekken niet om uit te gaan, terwijl al mijn vriendinnen dat wel mochten. Maar ik ben het gaan begrijpen. Je onafhankelijke positie als rechter brengt ook bepaalde maatschappelijke verantwoordelijkheden met zich mee. Je let op wat je in het openbaar zegt. En wat je doet! Ik heb jaren meegelopen met carnaval, maar je gaat je natuurlijk niet op straat bezatten, snap je? Ik zorg ervoor dat ik mij gedraag.'

Lokale achtergrondkennis

Ook Lisbeth Hoefdraad was zich steeds bewust van haar maatschappelijke positie. 'De onafhankelijkheid van de rechterlijke macht heeft ook een enorm effect op je leven,' zegt zij. 'Er wordt meer naar je gekeken, je moet altijd voorzichtig zijn. Ik ga wel naar een feestje, al ben ik niet zo'n uitgaander, maar op zo'n feestje ga ik dan niet luidkeels allerlei meningen staan te verkondigen. Stel je voor dat je dan wat zegt over een bepaalde kwestie, en vervolgens krijg je een zaak waarin die kwestie een rol speelt. Dan loop je het risico onmiddellijk gewraakt te worden.'

Maar een lokale rechter in een relatief kleine samenleving kan juist ook een voordeel zijn, weet Evert Jan van der Poel. 'Plaatselijke rechters spreken niet alleen de taal, maar hebben ook achtergrondkennis die een rechter van buitenaf zich maar moeilijk eigen kan maken. Neem het voorbeeld van het bouwen van huizen op huurgrond. Na de slaventijd mochten mensen bouwen op grond van de overheid of van particulieren, zonder dat zij eigenaren van die grond waren. Heel specifiek allemaal; een rechter uit Nederland mist daarvoor de achtergrond.

Hetzelfde met familierecht en voogdijkwesties. Grootouders of buren die de zorg voor een kind hebben. Een Caribische rechter is met dergelijke zaken veel meer vertrouwd, kan zich goed verdiepen en prima beslissingen nemen.'

De eerste drie presidenten van het Hof nieuwe stijl vanaf 2010 hebben zich daarnaast allemaal ingezet voor de maatschappelijk rollen die rechters juist wél kunnen spelen. Eunice Saleh is inmiddels weer full time rechter en zet zich nog steeds in. 'In tweederde van mijn termijn als President heb ik te maken gehad met allerlei beperkingen door covid. Terwijl het zo belangrijk is om ook extern actief te zijn, om naar buiten te treden. Rechters hebben een rol binnen de rechtstaat en een rechtvaardige samenleving. Ik denk dat iedereen dat begrijpt. Dan moet je ook laten zien dat je deel uitmaakt van die samenleving. Dus houd open dagen, geef gastlessen aan de lokale universiteiten, dat soort zaken. Ik ben uit mijzelf niet bijzonder extravert. Maar het is belangrijk. Dus dan doe je dat.'

Kees Broere

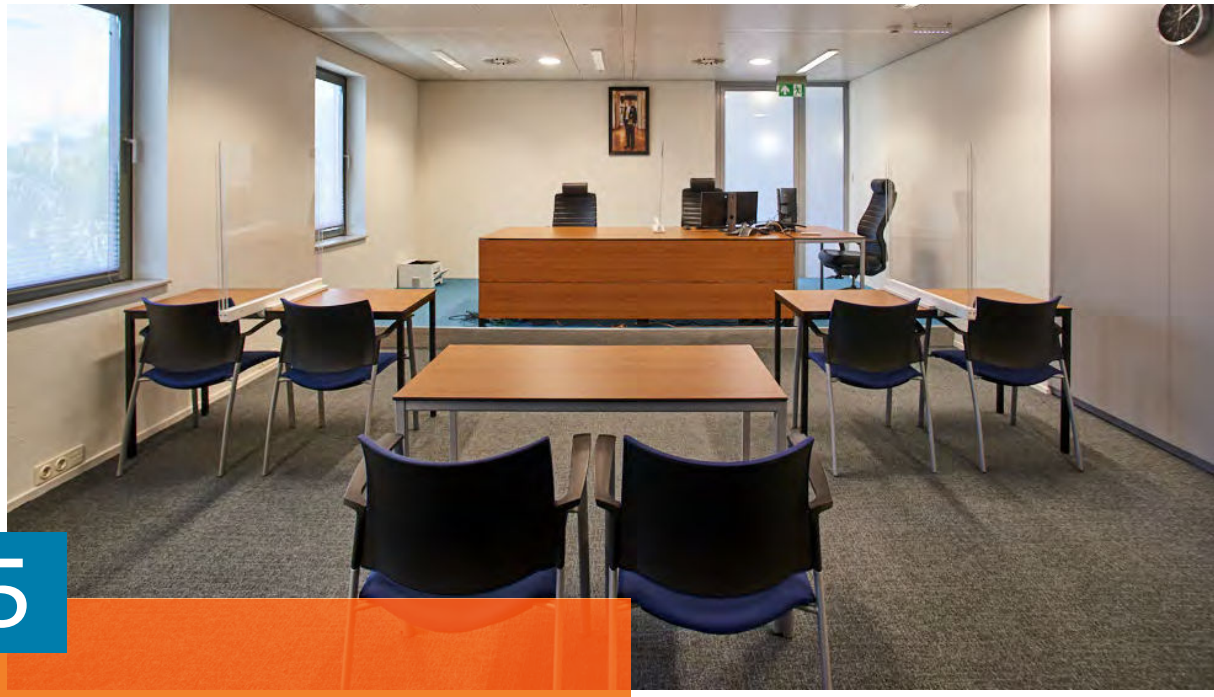

Zittingszaal Kas di Korte

5 Ontwikkelingen in aantallen

5.1 Zaaksaantallen in perspectief

Onderstaand vindt u de ontwikkelingen in de zaaksaantallen in 2024. Het Hof krijgt een stijgend aantal complexe en tijdsintensieve rechtszaken te verwerken. De huidige berekening die ten grondslag ligt aan de indeling in zaakzwaarte doet echter onvoldoende recht aan de complexiteit van een aantal zaken. Het Hof werkt er in 2025 aan om dit inzichtelijker te maken en daardoor de belasting voor de organisatie beter te kunnen meten.

Naast het rechtspreken, heeft het Hof ook een groot aantal extra taken in de vorm van bijzondere colleges en het houden van toezicht, zoals onder andere het toezicht in curatele, bewind voeringen en mentorschappen en ten aanzien van het notariaat, de advocatuur en de deurwaarderij. Ook heeft het Hof een verantwoordelijkheid in het opleiden en ontwikkelen van zowel nieuw talent, als van de huidige medewerkers. Om ook in de toekomst voldoende rechters, gerechtssecretarissen en medewerkers in de administratieve ondersteuning te kunnen inzetten, vindt het Hof het van groot belang om continue aandacht aan opleiding te besteden. Tenslotte vraagt het borgen van de kwaliteit van onze rechtspraak in de gehele organisatie om aandacht, bijvoorbeeld door intervisie en training van de medewerkers. In de onderstaand weergegeven zaaksaantallen zijn de bovengenoemde extra taken van het Hof, de tijd om medewerkers op te leiden en zich verder te laten ontwikkelen en de tijd om aandacht aan kwaliteit te besteden, niet meegenomen.

Dit vraagt om nuance van u als lezer; de inzet van het Hof en de daartoe benodigde bezetting kan niet puur op basis van de zaaksaantallen worden geanalyseerd. Het Hof kan deze extra taken, complexere zaken, opleiden van medewerkers en de kwaliteit van de rechtspraak hoog houden, niet meer bekostigen. Om de toekomst van het Hof en de medewerkers gezond te houden is de Ontwerpbegroting 2026 en de meerjarenbegroting 2027-2029 daarom hoger dan voorgaande jaren.

5.2 Aantal zaken per eiland

De totale instroom civiele- en strafrechtzaken in eerste aanleg is afgenomen ten opzichte van vorig jaar. Ten opzichte van voorgaand jaar is vooral een daling te zien bij de ter zitting gebrachte overtredingszaken. Daarnaast is in eerste aanleg de instroom van bevel tot betalingszaken en ambtenarenzaken afgenomen. De uitstroom van zaken is met ongeveer de zelfde hoeveelheid afgenomen. Bij hoger beroep in bestuursrechtelijke zaken en hoger beroep in strafzaken stijgt de instroom, bij civiele zaken neemt de instroom hoger beroep juist af.

Instroom in eerste aanleg

Tabel 1 | Totale instroom 2024-2023

Instroom 2024 GHvJ											
		Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal	
Zaakscategorieën	Zaakscluster	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Civiele Bodemprocedure	Zwaar	247	306	87	105	483	476	176	162	993	1.049
Arbeidszaken	Zwaar	144	182	34	11	77	81	36	58	291	332
Kort Geding	Gemiddeld	175	172	50	35	217	238	118	112	560	557
KZ verklaringen (Hoftaak)	Gemiddeld	5	4	0	0	66	89	0	0	71	93
Bevel tot betalingzaken	Licht	528	659	48	28	305	333	111	122	992	1.142
Verstekzaken Civiel & Referte	Licht	347	259	14	17	190	221	69	54	620	551
Tucht & Toezichtzaken	Zwaar	15	18	10	6	71	53	17	18	113	95
Personen-& familiezaken	Gemiddeld	560	691	165	256	896	721	244	232	1.865	1.900
Overige EJ zaken	Gemiddeld	651	419	94	64	1007	961	202	136	1.954	1.580
Rechtshulpverzoeken (EJ)	Gemiddeld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beslagzaken	Licht	273	292	49	31	182	181	120	90	624	594
Faillissement en surseance van betaling	Zwaar	10	20	11	3	43	23	1	2	65	48
Onder curatele/bewind stelling	Zwaar	77	65	36	21	164	136	41	36	318	258
OTS minderjarigen	Zwaar	43	45	17	21	55	22	10	18	125	106
Subtotaal Civielrecht		3.075	3.132	615	598	3.756	3.535	1.145	1.040	8.591	8.305
Ambtenarenzaken	Zwaar	168	455	32	11	177	122	16	30	393	618
LAR	Gemiddeld	574	433	61	36	187	242	137	159	959	870
Belastingzaken	Gemiddeld	659	455	47	31	623	330	90	166	1.419	982
Subtotaal Bestuursrecht		1.401	1343	140	78	987	694	243	355	2.771	2.470
Bulkzaken Straf	Licht	1.971	1.546	62	84	115	83	12	17	2.160	1.730
Overtredingen / misdrijven verkeer	Gemiddeld	224	252							224	252
Misdrijfzaken regulier	Gemiddeld	670	537	235	194	376	395	360	273	1.641	1.399
Gerechtelijke vooronderzoeken	Zwaar	7	7	1	0	3	9	2	2	13	18
Overige RC handelingen	Licht	1.213	1.607	558	462	1.493	1.585	387	370	3.651	4.024
Huiszoekingen	Gemiddeld	52	50	28	10	62	21	57	27	199	108
Rechtshulpverzoeken (Straf)	Gemiddeld	3	1	3	4	11	9	0	2	17	16
Overtredingen	Zeer licht	4.898	5.096	871	748	8.949	11.813	1.415	1.255	16.133	18.912
Subtotaal Strafrecht		9.038	9.096	1.758	1.502	11.009	13.915	2.233	1.946	24.038	26.459
Totaal		13.514	13.571	2.513	2.178	15.752	18.144	3.621	3.341	35.400	37.234

In 2024 is vooral de instroom overtredingszaken afgenomen. Dit geldt voor Aruba, maar vooral voor Curaçao. De instroom van bestuursrechtelijke zaken is hoger dan in 2023, vooral de instroom belastingzaken is weer toegenomen ten opzichte van het voorgaande jaar. Daar waar vooral voor Curaçao de instroom belastingzaken in 2023 behoorlijk was gedaald, neemt de instroom in 2024 weer toe. Voor Aruba geldt dat de instroom belastingzaken sinds 2022 aan het toenemen is. De ambtenarenzaken nemen in vergelijking met 2023 in instroom sterk af. In 2023 was de instroom exceptioneel hoog vanwege een conflict tussen douaneambtenaren en de Arubaanse overheid. In 2024 is de instroom weer op het normale niveau.

De instroom bij civiele- en extra judiciële zaken, zoals familiezaken is nagenoeg gelijk aan het voorgaande jaar. Opvallend is de daling van bevel tot betalingzaken. De instroom van deze zaken met een beperkt geldelijk belang is, nadat de instroom van deze afgelopen jaren steeg, voor het eerst sinds 2020 afgenomen. Bij de categorie “Overige extra judicieel” is een stijging te zien. Een oorzaak ligt bij verdere stijging van de verzoeken verklaringen in het kader van erfrecht. Dit is het gevolg van een wijziging van beleid bij het notariaat op de eilanden. Daarnaast is er binnen deze categorie een stijging waarneembaar van de, overigens over het algemeen zeer bewerkelijke, langdurig overdeelde boedels.

De instroom strafrechtzaken is na een flinke stijging sinds 2020 lager dan voorgaand jaar. Vooral het aantal ingestroomde ter zitting gebrachte overtredingszaken is op zowel Aruba als op Curaçao gedaald.

Grafiek 1 | Instroom 2024 GHvJ

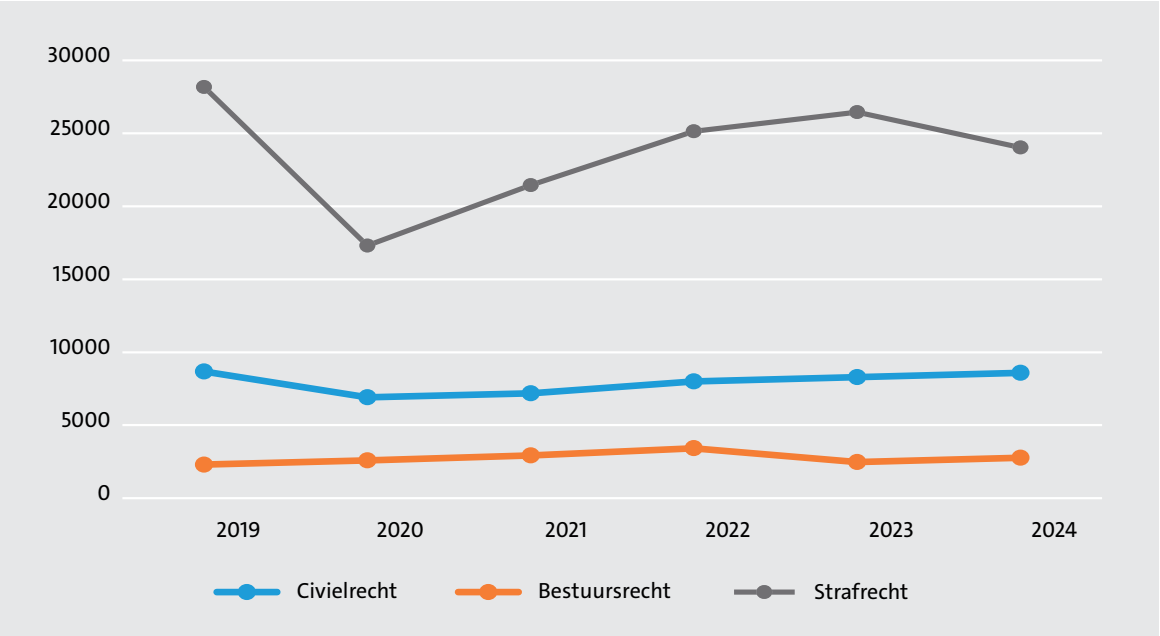

Gezagsverklaringen

Indien een ouder gaat reizen met een minderjarig kind, dient die ouder een aantal documenten mee te brengen om door de grensautoriteiten te worden doorgelaten. Een van die documenten is een verklaring dat de reizende ouder het wettelijk, eventueel gezamenlijk, gezag heeft over de minderjarige. Tot 2023 werden slechts sporadisch dergelijke verklaringen bij het gerecht opgevraagd. Echter, in aanloop naar de zomer van 2023 werd de vestiging overstelpt met verzoeken om een dergelijke verklaring. In 2023 werden alleen al op Curaçao meer dan 1500 verzoeken tot een verklaring ingediend en ook dat aantal verklaringen verstrekt, in 2024 bijna twee keer zoveel. De griffie van het gerecht dient het gezagsregister te raadplegen om de strekking van de verklaring te kunnen bepalen. Om de verzoeken tijdig te kunnen verwerken, zodat alle verzoekers de geplande reis kunnen aanvangen, is een tijdelijke balie geopend. Hierdoor konden aanvragers snel worden geholpen.

Instroom naar zaakzwaarte

De zaakzwaarte van een zaak is gebaseerd op de gemiddelde behandeltijd van een zaak van een bepaalde zaakscategorie. Zaakscategorieën met ongeveer eenzelfde gemiddelde behandeltijd worden samengevoegd in een zaakscluster.

Tabel 2 | Instroom naar zaakzwaarte

Instroom 2024 GHvJ										
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal	
Zaakscategorieën	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Zeer licht	4.898	5.096	871	748	8.949	11.813	1.415	1.255	16.133	18.912
Licht	4.332	4.363	731	622	2.285	2.403	699	653	8.047	8.041
Gemiddeld	3.573	3.014	683	630	3.445	3.006	1.208	1.107	8.909	7.757
Zwaar	711	1.098	228	178	1.073	922	299	326	2.311	2.524
Totaal	13.514	13.571	2.513	2.178	15.752	18.144	3.621	3.341	35.400	37.234

De instroom lichte en gemiddelde zaken is gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Zaakscluster zeer licht

Tabel 3 | Zaakscluster zeer licht

Instroom 2024 GHvJ										
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal	
Zaakscategorieën	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Overtredingen	4.898	5.096	871	748	8.949	11.813	1.415	1.255	16.133	18.912
Zaakscluster zeer licht	4.898	5.096	871	748	8.949	11.813	1.415	1.255	16.133	18.912

De zaakscluster zeer licht bestaat uit één zaakscategorie, namelijk overtredingszaken. De instroom is overtredingszaken is afgenomen op Aruba en Curaçao, voor BES en Sint Maarten geldt juist een toename. Ieder jaar fluctueert de instroom. Over alle vestigingen is de daling een kleine trendbreuk, want sinds 2018 steeg de instroom over alle vestigingen gestaag, met uitzondering van het Corona jaar 2020. Zaken worden door het Openbaar Ministerie aangeleverd en het Hof dient vervolgens zittingscapaciteit beschikbaar te stellen om de zaken te behandelen.

Zaakscluster licht

Tabel 4 | Zaakscluster licht

Instroom 2024 GHvJ										
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal	
Zaakscategorieën	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Bevel tot betalingzaken	528	659	48	28	305	333	111	122	992	1.142
Verstekzaken Civiel & Referte	347	259	14	17	190	221	69	54	620	551
Beslagzaken	273	292	49	31	182	181	120	90	624	594
Bulkzaken Straf	1.971	1.546	62	84	115	83	12	17	2.160	1.730
Overige RC handelingen	1.213	1.607	558	462	1.493	1.585	387	370	3.651	4.024
Zaakscluster licht	4.332	4.363	731	622	2.285	2.403	699	653	8.047	8.041

De totale instroom van zaken uit het cluster licht is nagenoeg gelijk aan het voorgaande jaar. Binnen het zaakscluster is een afname zichtbaar bij de bevel tot betalingzaken en de RChandelingen. De daling van het aantal bevel tot betalingzaken (geldvorderingen lager dan ang/awg 10.000 ($ 5.587) met maar één gedaagde) is een trendbreuk. Deze zaakscategorie bleef de afgelopen jaren stijgen na de introductie van de incassorol op Curaçao en de aandacht voor de zogenaamde 'small-claims'-procedure. Op de vestiging Bonaire neemt de instroom van deze zaken toe.

Zaakscluster Gemiddeld

Tabel 5 | Zaakcluster Gemiddeld

Instroom 2024 GHvJ										
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal	
Zaakscategorieën	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Kort Geding	175	172	50	35	217	238	118	112	560	557
KZ verklaringen (Hoftaak)	5	4	0	0	66	89	0	0	71	93
Personen-& familiezaken	560	691	165	256	896	721	244	232	1.865	1.900
Overige EJ zaken	651	419	94	64	1.007	961	202	136	1.954	1.580
LAR	574	433	61	36	187	242	137	159	959	870
Belastingzaken	659	455	47	31	623	330	90	166	1.419	982
Misdrijfzaken regulier	670	537	235	194	376	395	360	273	1.641	1.399
Overtredingen / misdrijven verkeer	224	252	0	0	0	0	0	0	224	252
Huiszoekingen	52	50	28	10	62	21	57	27	199	108
Rechtshulpverzoeken (EJ & Straf)	3	1	3	4	11	9	0	2	17	16
Zaakscluster gemiddeld	3.573	3.014	683	630	3.445	3.006	1.208	1.107	8.909	7.757

De instroom van zaken uit het zaakscluster gemiddeld is met 15% gestegen, tegen een daling vorig jaar van 5%. Daar waar vorig jaar vooral op Curaçao een scherpe daling van belastingzaken was te zien, is dit jaar de instroom weer gestegen.

Zaakscluster Zwaar

Tabel 6 | Zaakcluster Zwaar

Instroom 2024 GHvJ										
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal	
Zaakscategorieën	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Civiele Bodemprocedure	247	306	87	105	483	476	176	162	993	1.049
Arbeidszaken	144	182	34	11	77	81	36	58	291	332
Tucht & Toezichtzaken	15	18	10	6	71	53	17	18	113	95
Faillissement en surseance van betaling	10	20	11	3	43	23	1	2	65	48
Onder curatele/bewind stelling	77	65	36	21	164	136	41	36	318	258
OTS minderjarigen	43	45	17	21	55	22	10	18	125	106
Ambtenarenzaken	168	455	32	11	177	122	16	30	393	618
Gerechtelijke vooronderzoeken	7	7	1	0	3	9	2	2	13	18
Zaakscluster zwaar	711	1.098	228	178	1.073	922	299	326	2.311	2.524

De instroom bij het zaakscluster zware zaken is ten opzichte van het voorgaande jaar licht gedaald. De daling is vooral zichtbaar op Aruba; naast minder als zwaar aangemerkte civiele bodemprocedure zaken, werden ook minder ambtenaren zaken ingediend. De daling ten opzichte van 2023 is vooral het gevolg van een veel hogere instroom ambtenarenzaken in dat jaar.

Uitstroom zaken in eerste aanleg

Tabel 7 | Uitstroom 2024-2023

Uitstroom 2024 GHvJ											
		Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal	
Zaakscategorieën	Zaakscluster	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Civiele Bodemprocedure	Zwaar	288	176	81	113	507	575	165	265	1.041	1.129
Arbeidszaken	Zwaar	176	160	16	12	81	86	33	63	306	321
Kort Geding	Gemiddeld	169	171	51	34	215	228	114	114	549	547
KZ verklaringen (Hoftaak)	Gemiddeld	5	4	0	0	10	58	0	0	15	62
Bevel tot betalingzaken	Licht	381	618	47	15	284	328	118	123	830	1.084
Verstekzaken Civiel & Referte	Licht	347	259	0	17	190	221	69	54	606	551
Tucht & Toezichtzaken	Zwaar	9	24	6	18	74	50	20	21	109	113
Personen-& familiezaken	Gemiddeld	552	665	156	260	828	730	163	233	1.699	1.888
Overige EJ zaken	Gemiddeld	590	396	64	70	999	971	161	95	1.814	1.532
Rechtshulpverzoeken (EJ)	Gemiddeld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beslagzaken	Licht	260	292	49	32	183	182	119	92	611	598
Faillissement en surseance van betaling	Zwaar	3	21	7	6	40	28	1	4	51	59
Onder curatele/bewind stelling	Zwaar	76	56	23	8	145	147	20	6	264	217
OTS minderjarigen	Zwaar	43	35	22	22	23	22	15	13	103	92
Subtotaal Civielrecht		2899	2877	522	607	3.579	3626	998	1083	7.998	8.193
Ambtenarenzaken	Zwaar	247	280	12	11	92	129	28	15	379	435
LAR	Gemiddeld	480	461	63	37	166	323	146	220	855	1.041
Belastingzaken	Gemiddeld	369	477	62	14	513	1216	188	19	1.132	1.726
Subtotaal Bestuursrecht		1096	1218	137	62	771	1668	362	254	2.366	3.202
Bulkzaken Straf	Licht	1.971	535	62	84	115	83	12	17	2.160	719
Overtredingen / misdrijven verkeer	Gemiddeld	224	252								
Misdrijfzaken regulier	Gemiddeld	670	537	235	194	376	395	360	273	1.641	1.399
Gerechtelijke vooronderzoeken	Zwaar	7	7	1	0	3	9	2	2	13	18
Overige RC handelingen	Licht	1.213	1.607	558	462	1.493	1.585	387	370	3.651	4.024
Huiszoekingen	Gemiddeld	52	50	28	10	62	21	57	27	199	108
Rechtshulpverzoeken (Straf)	Gemiddeld	3	1	3	4	11	9	0	2	17	16
Overtredingen	Zeer licht	4.898	5.096	871	748	8.949	11.813	1.415	1.255	16.133	18.912
Subtotaal Strafrecht		9.038	8.085	1.758	1.502	11.009	13.915	2.233	1.946	24.038	25.448
Totaal		13.033	12.180	2.417	2.171	15.359	19.209	3.593	3.283	34.402	36.843

De uitstroom van zaken is afgenomen ten opzichte van vorig jaar. De voornaamste reden hiervoor is dat de instroom in 2023 is gedaald, met name voor wat betreft de belastingzaken. Door daling van de instroom van 2023 bij belastingzaken zijn er minder zaken afgedaan in 2024, immers het afdoen van een zaak neemt enige tijd in beslag. Aangezien juist in deze categorie in 2024 weer een stijgende instroom is te zien, zal de uitstroom belastingzaken in 2025 weer stijgen. Daarnaast is ook het aantal ter zitting gebracht overtredingszaken afgenomen.

In aantallen is ook de uitstroom EJ-overige zaken toegenomen in 2024. Dit is mede het gevolg van het verzoek van notarissen om bij erfenissen een verklaring van aanvaarding of verwerping te overleggen. Nu deze regel vooral op Curaçao stringenter wordt toegepast, stijgt het aantal verzoeken en deze verklaringen worden omwille van de voortgang van de afhandeling van erfenissen zo snel mogelijk gegeven.

Werkvoorraad

Werkvoorraad betreft zaken die al wel zijn ingediend, maar nog niet zijn afgedaan. Het Hof heeft te allen tijde een werkvoorraad, omdat zaken die worden ingediend vaak niet direct kunnen worden afgedaan, De rechter zal bijvoorbeeld eerst partijen moeten horen en overwegen, voordat een uitspraak kan worden geschreven. Het komt ook voor dat zaken worden aangehouden.

Doordat de instroom hoger is dan de uitstroom is de werkvoorraad ultimo 2024 hoger dan ultimo 2023. De stijging van de werkvoorraad is ook hier het gevolg van de toename in belastingzaken. Het hogere aantal zaken dat instroomde in 2024 wordt behandeld, echter worden niet alle zaken ook in 2024 afgedaan.

Tabel 8 | Werkvoorraad

Werkvoorraden eerste aanleg eind 2024 vs eind 2023										
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal	
Zaakscategorieën	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Civiele Bodemprocedures	460	485	86	67	439	511	194	178	1.179	1.241
Arbeidszaken	78	110	21	3	18	24	13	10	130	147
Kort Geding	52	45	9	11	31	29	21	17	113	102
Bevel tot betalingen	383	237	15	14	59	38	33	40	490	329
EJ: Onder curatele/bewindstelling	36	34	47	34	139	120	80	59	302	247
KZ verklaringen (Hoftaak)	0	0	0	0	208	152	0	0	208	152
EJ: Overige zaken	106	30	56	24	56	48	106	54	324	156
EJ: Personen-& familiezaken	291	294	67	80	342	280	153	128	853	782
Faillissementen	38	25	12	8	78	76	17	22	145	131
OTS minderjarigen	15	12	35	53	261	274	78	101	389	440
Tucht & Toezichtzaken	52	53	7	21	62	73	14	35	135	182
Beslagzaken	13	0	0	8	0	4	2	12	15	24
Civielrecht	1.524	1.325	355	323	1.693	1.629	711	656	4.283	3.933
Ambtenarenzaken	335	414	25	5	151	67	10	22	521	508
LAR	286	198	18	20	181	154	53	48	538	420
SVB/CVB/SZV-zaken	76	72	2	2	5	12	32	42	115	128
Belastingzaken	586	296	9	24	518	439	86	184	1.199	943
Bestuursrecht	1.283	980	54	51	855	672	181	296	2.373	1.999
Totaal	2.807	2.305	409	374	2.548	2.301	892	952	6.656	5.932

Doorlooptijden

De doorlooptijd van een zaak wordt gepresenteerd in gemiddeld aantal dagen per zaakscategorie. Het aantal dagen wordt berekend vanaf het moment van indienen van een zaak tot het moment van afdoen van een zaak. Een zaak kan worden afgedaan met een uitspraak van de rechter of door een intrekking of royement. De gepresenteerde gemiddelde doorlooptijd is de doorlooptijd van afgedane zaken per zaakscategorie.

De grootste verschillen in doorlooptijd ten opzichte van voorgaand jaar, zijn zichtbaar bij de zaakscategorieën waarin de rechter feitelijk weinig invloed heeft op de doorlooptijd. Een ondertoezichtstelling van een minderjarige eindigt bijvoorbeeld vaak door het meerderjarig worden. Een faillissement eindigt als het faillissement wordt opgeheven. Dat kan soms erg lang duren. In 2024 is bijvoorbeeld een faillissement opgeheven dat oorspronkelijk was uitgesproken in 1973.

De doorlooptijd wordt gemeten op het moment dat een zaak wordt afgedaan. Bij nagenoeg alle zaakscategorieën is een daling in de doorlooptijden te zien.

Tabel 9 | Doorlooptijd

Doorlooptijden van afgedane zaken in 2024 VS 2023											
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Gemiddelde		Verschil in dagen
Zaakscategorieën	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	
Civiele Bodemprocedure	293	338	258	279	298	298	328	567	294	371	-76
Arbeidszaken	249	164	43	101	89	119	111	123	123	127	-4
Kort Geding	98	95	99	93	46	46	57	65	75	75	0
Bevel tot betalingzaken	129	124	100	120	60	62	177	141	147	112	35
Onder curatele/bewind stelling	147	141	95	46	294	276	465	48	250	128	123
Overige EJ zaken	24	24	85	46	32	20	68	65	52	39	13
Personen-& familiezaken	161	124	120	80	144	20	124	101	137	81	56
Faillissement en surseance van betaling	209	1669	28	513	703	526	0	1397	235	1026	-791
OTS minderjarigen	86	70	487	1135	1903	1754	1107	1167	896	1032	-136
Tucht & Toezichtzaken	984	774	184	696	234	105	0	302	350	469	-119
Beslagzaken	1	3	2	3	6	10	3	2	3	5	-2
Civielrecht											
Ambtenarenzaken	387	249	171	378	221	356	235	239	254	306	-52
LAR	205	98	116	229	170	167	192	214	171	177	-7
SVB/CVB/SZV-zalem	564	642	245	153	198	272	274	286	320	338	-18
Belastingzaken	190	542	110	169	354	367	341	624	249	425	-177
Bestuursrecht											

Rechtspraak in hoger beroep

Een rechtzoekende die het niet eens is met een uitspraak in eerste aanleg kan hiertegen in veel gevallen in hoger beroep gaan. De zaak wordt dan behandeld door een combinatie van drie (andere) rechters. De totale instroom is ten opzichte van het vorig jaar iets toegenomen. Een daling is te zien bij de civiele zaken. Vooral voor wat betreft arbeidszaken, hetgeen logisch is, immers de instroom in eerste aanlegzaken daalde eveneens. Zowel bij de belastingzaken en ambtenarenzaken is een hoge stijging te zien, ook dit is in lijn met de stijging van deze zaken in eerste aanleg.

Tabel 10 | Instroom hoger beroep

Instroom 2024 Hoger beroep GHvJ										
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal	
Zaakscategorieën	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Civiele Bodemprocedure	46	46	15	14	118	117	42	67	221	244
Arbeidszaken	21	31	0	1	8	6	6	18	35	56
Kort Geding	20	28	8	3	33	27	16	27	77	85
Beslagzaken	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Bevel tot betaling	1	3	2	0	1	2	1	2	5	7
EJ: Overige zaken	0	1	4	1	5	3	0	0	9	5
EJ: Onder curatele/bewindstelling	1	0	2	0	2	1	2	1	7	2
EJ: Personen-& familiezaken	17	8	3	3	25	22	4	7	49	40
Faillissementen	2	0	0	2	6	1	0	0	8	3
OTS minderjarigen	0	1	0	0	2	4	0	2	2	7
Tucht & Toezichtzaken	1	8	2	6	4	3	2	4	9	21
HAR Civiel	9	7	4	3	37	32	13	18	63	60
Subtotaal Civielrecht	119	133	40	33	241	218	86	146	486	530
Ambtenarenzaken	179	20	4	1	11	37	3	0	197	58
LAR	40	40	4	5	13	73	40	22	97	140
Belastingzaken	92	12	2	3	15	12	21	19	130	46
HAR Bestuur	4	6	1	0	8	11	0	0	13	17
Subtotaal Bestuursrecht	315	78	11	9	47	133	64	41	437	261
HAR straf	15	19	5	7	64	60	24	28	108	114
Strafzaken	67	58	33	17	166	100	40	46	306	221
Subtotaal Strafrecht	82	77	38	24	230	160	64	74	414	335
Totaal	516	288	89	66	518	511	214	261	1.337	1.126

Uitstroom

De uitstroom hoger beroepzaken is voor wat betreft civiele zaken flink toegenomen. In 2024 zijn zevenendertig meer vonnissen geconcipieerd dan in 2023. Bij bestuursrechtzaken in hoger beroep is een daling van de uitstroom te zien, dit is vooral het gevolg van het de lagere instroom. Immers de werkvoorraad daalt ook, aangezien de instroom lager is dan de uitstroom.

Tabel 11 | Uitstroom hoger beroep

Uitstroom 2024 Hoger beroep GHvJ										
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal	
Zaakscategorieën	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Civiele Bodemprocedure	49	35	16	24	138	94	49	58	252	211
Arbeidszaken	36	21	0	2	10	11	15	10	61	44
Kort Geding	21	22	5	5	44	28	12	21	82	76
Beslagzaken	1	0	0	0	0	0	1	0	2	0
Bevel tot betalingen	4	0	0	0	3	1	1	1	8	2
EJ: Onder curatele/bewind stelling	2	0	0	0	1	1	1	1	4	2
EJ: Overige zaken	3	2	2	0	8	2	1	1	14	5
EJ: Personen-& familiezaken	15	14	4	3	37	17	9	10	65	44
Faillissementen	2	4	0	3	10	1	0	0	12	8
OTS minderjarigen	1	0	0	0	8	0	0	2	9	2
Tucht & Toezichtzaken	11	6	1	5	7	5	2	3	21	19
HAR Civiel	14	6	3	4	48	32	51	22	116	64
Subtotaal Civielrecht	159	110	31	46	314	192	142	129	646	477
Ambtenarenzaken	31	67	5	4	30	37	1	5	67	113
LAR	41	52	2	8	28	62	14	20	85	142
Belastingzaken	12	28	15	4	7	80	5	34	39	146
HAR Bestuur	4	5	1	0	4	12	0	1	9	18
Subtotaal Bestuursrecht	88	152	23	16	69	191	20	60	191	401
HAR straf	19	24	7	15	60	56	24	21	110	116
Strafzaken	58	61	17	7	100	70	40	48	215	186
Subtotaal Strafrecht	77	85	24	22	160	126	64	69	325	302
Totaal	324	347	78	84	543	509	226	258	1.162	1.180

Werkvoorraad

De totale werkvoorraad in hoger beroep is met 20% afgenomen. De werkvoorraad neemt vooral af omdat de uitstroom hoger is dan de instroom. Bij Bestuursrecht is de werkvoorraad zelfs gehalveerd ten opzichte van het begin van het jaar. De werkvoorraad van Civielrecht neemt ook licht af (3%).

Tabel 12 | Werkvoorraad hoger beroep

Werkvoorraden Hoger beroep in 2024 vs 2023											
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal		Verschil %
Zaakscategorieën	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	
Civiele Bodemprocedure	87	85	27	28	190	205	96	110	400	428	-7%
Arbeidszaken	23	35	0	2	15	15	8	16	46	68	-32%
Kort Geding	39	39	8	8	46	46	23	23	116	116	0%
Bevel tot betalingen	6	6	0	0	6	6	2	2	14	14	0%
EJ: Onder curatele/bewind stelling	2	2	2	0	2	1	0	1	6	4	50%
EJ: Overige zaken	0	3	4	2	8	11	1	1	13	17	-24%
EJ: Personen-& familiezaken	18	16	3	4	15	28	5	10	41	58	-29%
Faillissementen	1	1	1	1	0	2	0	0	2	4	-50%
OTS minderjarigen	0	1	0	0	1	7	0	1	1	9	0%
Tucht & Toezichtzaken	8	16	4	3	5	8	3	4	20	31	-35%
Beslagzaken	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0%
HAR civiel	4	12	1	1	24	34	4	40	33	87	-62%
Civielrecht	189	216	50	49	312	363	142	208	693	836	-17%
Ambtenarenzaken	161	13	2	2	8	26	2	5	173	46	276%
LAR	20	21	5	3	11	27	49	15	85	66	29%
Belastingzaken	40	12	1	16	15	6	40	24	96	58	66%
HAR Bestuur	1	1	0	5	2	2	0	0	3	8	-63%
Bestuursrecht	222	47	8	21	36	61	91	44	357	178	101%
Totaal	411	263	58	70	348	424	233	252	1.050	1.014	4%

5.3 Klachtenregeling

Het Hof hecht groot belang aan een correcte afhandeling van klachten, in overeenstemming met de kernwaarden van onafhankelijkheid, onpartijdigheid en tijdigheid. Om dit te borgen, kunnen mensen een klacht indienen bij het Bestuur als zij zich niet kunnen vinden in de wijze waarop het personeel van het Hof zich in een bepaalde gelegenheid heeft gedragen. De regeling en het klachtenformulier zijn te vinden op de website van het Hof: www.gemhofvanjustitie.org/klachtenregeling

In 2024 zijn 18 klachten ingediend: 7 op Aruba (waarvan 3 van dezelfde klager), 2 op Bonaire, 8 op Curaçao en 1 op Sint Maarten. In onderstaand overzicht zijn de klachten en hoe deze zijn afgehandeld terug te zien. De meerderheid van de klachten is niet-ontvankelijk, omdat niet over de inhoud van een zaak en de motivering van een rechter of over andere partijen kan worden geklaagd.

Bij het schrijven van deze tekst (medio februari 2025) waren twee klachten nog in behandeling.

Bij de afhandeling krijgt de klager gelegenheid te worden gehoord. Hij kan daar ook van afzien. Ook is het mogelijk dat het Bestuur bij de klager nagaat of de klacht op een informele manier afgehandeld kan worden. Verder kan het Bestuur een klachtadviescommissie inschakelen om te adviseren over de afhandeling van een klacht. Deze commissie bestaat uit een voorzitter (lid van het Hof), twee onafhankelijke buitenleden (geen rechters) en een secretaris. De commissie hoort de klager en brengt vervolgens advies uit aan het Bestuur. In 2024 is geen inzet van een klachtadviescommissie nodig geweest.

De procedure van de klachtenregeling wordt regelmatig geëvalueerd ter aanpassing en verbetering. Inmiddels is een aantal werkprocessen aangepast om een snellere afhandeling te bevorderen. Daarnaast wordt in 2025 de klachtenregeling vertaald in het Papiamentu en Papiamento.

Eiland	Klachtrubriek	Omschrijving van de klacht	Afhandeling	Omschrijving van de afhandeling
Aruba	Bejegening Rechterlijke beslissingen	Racistische en discriminerende uitlatingen rechters en zaken buitensporig lang uitgesteld.	Niet ontvankelijk, ongegrond	Bestuur herkent deze bejegening niet bij medewerkers van GEA Aruba. Zaken van klager zijn zekerheidshalve behandeld door rechters van andere eilanden om de indruk van vooringenomenheid te voorkomen.
	Rechterlijke beslissingen	Klager is het niet eens met het tussenvonniss	Niet ontvankelijk	Dezelfde klager als hierboven. Niet ontvankelijk omdat niet geklaagd kan worden over de inhoud en motivering van een beslissing van een rechter.
	Rechterlijke beslissingen	ak waarvoor klager verzoek tot wraking heeft ingediend, is volgens klager zonder zijn aanwezigheid voortgezet.	Niet ontvankelijk	Dezelfde klager als bovenstaand. Niet ontvankelijk omdat niet geklaagd kan worden over de inhoud en motivering van een beslissing van een rechter.
	Bejegening Rechterlijke beslissingen	Klager meent dat de rechter zich denigrerend, intimiderend en beledigend heeft gedragen en deze zou volgens klager de belastingwetten van SXM niet kennen.	Ingetrokken	Dezelfde klager als hierboven. Niet ontvankelijk omdat niet geklaagd kan worden over de inhoud en motivering van een beslissing van een rechter.
	Bejegening Administratief	Klager vindt dat haar moeder onvriendelijk is bejegend door medewerkster Hof en dat er foutieve informatie aan haar is verstrekt.	Niet ontvankelijk, gedeeltelijk gegrond	Klacht is niet ontvankelijk, omdat de klager klaagt namens een ander persoon. Wel is de klacht gegrond bevonden daar waar het de informatieverstrekking betreft.
	Tijdsduur procedures	Zaken blijven te lang liggen bij de Raad van Toezicht.	Nog in behandeling	Dezelfde klager als hierboven. Niet ontvankelijk omdat niet geklaagd kan worden over de inhoud en motivering van een beslissing van een rechter.
	Bejegening	Klager is Europees Nederlands en voelt zich door medewerkers van de rechtbank gediscrimineerd t.o.v. Arubaanse Nederlanders.	Nog in behandeling	Bestuur herkent deze bejegening niet bij medewerkers van GEA Aruba. Zaken van klager zijn zekerheidshalve behandeld door rechters van andere eilanden om de indruk van vooringenomenheid te voorkomen.
Bonaire	Bejegening	Klaagster heeft een aanvaring gehad met medewerkster van griffie Bonaire en is daar niet over te spreken.	Ontvankelijk en gegrond	Het bestuur heeft excuses aangeboden en zal erop toezien dat het niet meer gebeurt.
	Rechterlijke beslissingen	Klager is het niet eens met diverse beslissingen van de rechter.	Niet ontvankelijk	Niet ontvankelijk omdat niet geklaagd kan worden over de inhoud en motivering van een beslissing van een rechter.
Curaçao	Overige	Belangenverstrengeling van de deken en verstrekking van uitspraak aan Orde van Advocaten (OvA) en de LBD (Beveiligingspolitie).	Niet ontvankelijk	Klacht is gedeeltelijk gericht tegen de Deken, daarover kan bij het Hof niet worden geklaagd. Daar waar geklaagd wordt over het sturen van de uitspraak naar OvA en LBD betreft het de gangbare werkwijze van het Hof: de OvA wordt op de hoogte gesteld van alle uitspraken en de LBD vervult een bodefunctie en moet dus op de hoogte zijn.
	Tijdsduur procedures	Het vonnis is vertraagd.	Ontvankelijk	Uitgestuurd en klager geïnformeerd.
	Administratief	Cliënt van klager is voor niets naar Curaçao gevlogen vanwege door de griffier niet correct noteren van verhinderdata.	Niet ontvankelijk	Dat de zitting niet doorging is wel doorgegeven, zij het laat. Klager had niet hoeven te komen en derhalve is de gestelde schade niet direct begrijpelijk.
	Rechterlijke beslissingen	Klager vindt de hofcombi partijdig.	Niet ontvankelijk	Niet ontvankelijk omdat daar het klachtrecht niet voor is bedoeld, maar het middel van wraking.
	Bejegening Rechterlijke beslissingen	Klager voelde zich niet gehoord en genegeerd door rechter tijdens hoorzitting.	Niet ontvankelijk	Niet ontvankelijk omdat niet geklaagd kan worden over de inhoud en motivering van een beslissing van een rechter.
	Bejegening Rechterlijke beslissingen	"Small claims" zaak is niet als zodanig geregistreerd.	Niet ontvankelijk	Niet ontvankelijk omdat niet geklaagd kan worden over de inhoud en motivering van een beslissing van een rechter, waaronder een regiebeslissing ter zitting.
	Rechterlijke beslissingen	Klager is het niet eens met verleend uitstel en eist kostenvergoeding voor geboekt ticket.	Niet ontvankelijk	Niet ontvankelijk omdat er geklaagd wordt over de wederpartij.
	Rechterlijke beslissingen	Is het niet eens dat rechter vraagt om vertaling en ook over de waarde van de woning (betreft OZB zaak).	Niet ontvankelijk	Niet ontvankelijk omdat niet geklaagd kan worden over de inhoud en motivering van een beslissing van een rechter.
Sint Maarten	Rechterlijke beslissingen Administratief	Zitting is meerdere malen uitgesteld op verzoek van wederpartij en ten gunste van wederpartij, zonder bezwaren van klager hierin te kennen.	Ingetrokken	

5.4 Wrakingen

Een wrakingsverzoek is een juridisch instrument waarmee een procespartij (zoals een verdachte of eiser) tijdens een gerechtelijke procedure een rechter kan verzoeken zich terug te trekken van de zaak. Dit gebeurt wanneer die partij van mening is dat de rechter niet onpartijdig of onafhankelijk is. Wraking kan worden ingeroepen als er objectieve redenen zijn om te twijfelen aan de onpartijdigheid van de rechter. Een wrakingsverzoek is dus een essentieel mechanisme om het recht op een eerlijke en onpartijdige rechtspraak te waarborgen, maar het moet zorgvuldig en op de juiste gronden worden ingezet.

In 2024 zijn bij de wrakingskamers in totaal vijftien wrakingsverzoeken ingediend; zeven op Aruba, vijf op Curaçao en drie op Sint Maarten. We zien dat sommige wrakingsverzoeken van dezelfde indiener afkomen. In totaal betroffen het twee strafzaken, tien maal civiele zaken en drie zaken uit het bestuursrecht. Dit leidde tot vier afwijzende en een toewijzende beslissingen van de wrakingskamer. Eén wraking werd niet-ontvankelijk bevonden, één niet gegrond en twee wrakingen zijn door de indieners ingetrokken (een daarvan betrof een klacht) en in een ander geval is in de wraking berust. De overige zaken zijn nog in behandeling.

6

De bestendiging van het 'Hof 2.0'

De nieuwe structuur van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie in 2010 zorgde voor grotere zelfstandigheid en meer eigen verantwoordelijkheid. Maar ondertussen groeide ook de vraag naar de bijzondere taken die het Hof heeft naast zijn fundamentele taak: rechtspreken. Het Hof is in de afgelopen 15 jaar steeds meer belast geraakt. Dat heeft nadelige effecten op allereerst het eigen, steeds meer overwerkte personeel. Maar met een Hof dat zijn kwaliteiten onvoldoende zou kunnen bewaken, kan uiteindelijk niet alleen de rechtspraak, maar ook de rechtsstaat zelf in gevaar komen. Hoog tijd dus voor aanpassing en vernieuwing.

Mauritsz de Kort en Martin Luttge

Hij had het in zijn jeugd op Aruba niet expliciet voor ogen, maar **Mauritsz de Kort** (51), sinds 2022 de President van het Hof, voelde als kind een nog onverklaarde interesse in recht en wet. 'Ja, van kleins af aan al,' zegt hij. 'Mijn moeder werkte voor de Telefoondienst, in een kantoor tegenover het gerechtsgebouw. Toen ik een keer van school kwam en op haar wachtte, hoorde ik een groep mannen buiten staan, voor een receptie of iets dergelijks. Die waren in mijn herinnering plechtig aan het praten over wetsartikel dit, en strafzaak dat. Heel indrukwekkend allemaal, vond ik.'

Maar waar het meer precies om draaide, kon hij toen nog niet aangeven. 'Er moet wel een zaadje zijn geplant. Later realiseerde ik mij: het recht heeft een ordenende functie. En die ordening kun je gebruiken als een kracht om het goede te doen.' Tamelijk abstract nog wellicht, 'het goede', maar in de loop der jaren heeft dit steeds meer concrete invulling gekregen. In 2011 werd De Kort als rechter lid van het Hof en in 2017 vice-president. Nu, als President, geeft hij leiding aan het innovatieproces dat nodig is om het Hof toekomstbestendig te maken.

Dat doet hij niet alleen, maar samen met **Martin Luttge** (56), de directeur Bedrijfsvoering, en drie vice-presidenten. Luttge is de enige niet-jurist in de leiding van het Hof. En verder is hij vooral een heleboel wél. Hij heeft jarenlange ervaring als marine-officier, maar werd ook door het ministerie van Defensie uitgezonden naar het landomsloten Afghanistan. Hij was plaatsvervangend directeur Kustwacht, maar werkte ook als speciaal adviseur voor de minister van Defensie. 'Varen, crisesbeheersing, besturen: het heeft alle drie zo zijn charme. En het heeft mij, als iemand die tot eind 2028 is uitgeleend door Defensie, geschikt gemaakt voor mijn huidige functie bij het Hof. Ik ken de eilanden goed. Ik kan heel goed vanuit verschillende perspectieven naar problemen kijken. Ik ben stress- en conflictbestendig. En ik heb verstand van geld en van organisatieontwikkeling.'

Steeds meer een beroep op bijzondere taken

'Mauritsz en ik zijn de aanjagers bij het veranderingsproces,' vertelt Martin Luttge. 'De trekkers, de duwers - en degenen die, in samenspraak met de Beheerraad, bij de ministers van Justitie van de vier landen binnen het Koninkrijk langs mogen gaan om te proberen meer geld ter beschikking te krijgen.'

Want het beroep op het Hof, maar zeker ook de complexiteit van de zaken, is in de afgelopen 15 jaar flink toegenomen, maar het budget niet. 'We zijn aan het potverteren', zoals mijn moeder dat noemde. 'We zijn bezig onszelf op te eten. Het werk is sinds 2010 complexer geworden, de burgers zijn mondiger en voor ons als Hof is het dus steeds drukker geworden, zonder dat we ons daartoe versterkt hebben.'

Van dat laatste, de drukte, geeft Mauritsz de Kort een aantal voorbeelden. 'We doen niet alleen maar rechtszaken. We zijn ook belast met bijzondere taken en daardoor betrokken bij de Kamer van Toezicht voor het notariaat, de raad van appèl en raad van toezicht advocatuur, toezicht op de deurwaarderij, toezicht op medici en apothekers, maar ook bij selectiecommissies voor de procureur-generaal, de nieuwe rector magnificus van de universiteit hier op Curaçao, en bij de aanwijzing van leden Electorale Raad, bewaarder van in het kader van het strafrecht in beslag genomen zaken, uitvoerder van een aantal registers, zoals het gezagsregister en insolvetieregister - moet ik doorgaan? En daarnaast opleidingen verzorgen en nieuwe kandidaten opleiden tot rechters. Terwijl je temidden van dit al natuurlijk moet blijven denken aan je hoofdtaak: vonnissen schrijven, zaken behandelen.'

'Dat alles,' zegt Martin Luttge, 'hebben we opgevangen door deels harder te werken en deels dingen niet, of minder te doen. Rechters en griffiers zitten met werkweken van soms wel 60+ uur. Dat is niet vol te houden; mensen vallen hierdoor uit. Het opleiden en begeleiden van nieuwe mensen dreigt minder goed te gebeuren dan zou moeten. Dat is natuurlijk heel zorgelijk. We hebben steeds meer en complexere taken en zaken op ons genomen, zonder dat we daarvoor steeds meer geld kregen. Dat is een van de zaken waarover we dit jaar praten met de Beheerraad en met de vier justitieministers. Het budget moet stevig worden verhoogd. Of dat gaat lukken, moet dit jaar in juni blijken. 'Spannend,' zo geeft De Kort aan.

Toeslagen

Meer geld is natuurlijk maar een van de manieren waarop het Hof toekomstbestendig kan worden. Binnen de organisatie moeten ook verschillende veranderingen plaatsvinden. Gemakkelijk is dat lang niet altijd, bijvoorbeeld omdat rechters een behoorlijk sterk ontwikkelde eigen mening hebben en allemaal gewend zijn op hun eigen manier te werken. Sommige van hen houden graag vast aan eigen ervaringen en verwachtingspatronen en vinden het lastig om anders te moeten gaan werken dan zij eerder gewend waren. En ja, ze zijn natuurlijk onafhankelijk. Dus zij die graag met papier werken, gaan bijvoorbeeld niet voorop in de pogingen om zaken te digitaliseren.

Daarnaast kan op de verschillende eilanden de bureaucratie een taaie factor blijken. Martin Luttge geeft het voorbeeld van 'belastingzegeltjes die op papieren briefjes geplakt moeten worden, want dat schrijft de wet voor. Dus ja, dan kun je alles wel scannen en digitaal opslaan, maar als er vervolgens geprint moet worden om belastingszegeltjes te kunnen plakken, vergeet het dan maar met je digitalisering.'

Goed, niet getreurd. Afspraken over aangepaste werkwijzen, op diverse niveaus, hebben soms al tot 90 procent hun beslag gekregen. Maar het Hof 2.0 dient uiteraard als werkgever ook financieel aantrekkelijk te zijn. Voor lokale rechters, die zien dat hun collega's uit Nederland door alle toelages op het gelijke beginsalaris uiteindelijk bijna twee keer zo veel verdienen. Of voor alle medewerkers van het Hof, die zien dat semi-overheidsbedrijven als Aqualectra of de Centrale Bank een veel hoger salaris kunnen bieden. En als het Hof dan het werk voor lokale krachten financieel aantrekkelijker wil maken, bijvoorbeeld door te denken aan een huur- of autotoelage voor lokaal personeel, dan bestaat het risico dat de minister daar een streep doorheen zet, omdat deze bewindspersoon bang is dat zijn ambtenaren hetzelfde zullen eisen en de hele boel dus onbetaalbaar dreigt te worden.

Meer dan voldoende uitdagingen dus nog, voor de aanjagers Mauritsz de Kort en Martin Luttge. Maar door de onderlinge chemie kan het energieke duo het ver brengen. Zo ver, dat Hofpresident De Kort ook weer tijd kan vinden voor het mooiste onderdeel van zijn werk: het spelen van een verbindende rol, op diverse niveaus; tussen de eilanden, maar ook tussen de eilanden en Den Haag. Dat alles om niet alleen maatschappelijk relevant te blijven, maar dat bij voorkeur nóg meer te worden.

'Het maatschappelijk engagement van het Hof,' zegt De Kort, 'blijkt nu doorgaans aan de achterkant van ons werk, door de vonnissen die wij wijzen. Het Hof is er dan ter correctie of aanvulling achteraf. Maar we moeten ook aan de voorkant die geëngageerde rol kunnen spelen, samen met de overheid, met de Staten, met de Ombudsman en vooral: met betrokken en kritische burgers. Om dat te versterken, willen we ook tonen dat we toegankelijk zijn.

Dit jaar bijvoorbeeld bestaat het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, het EVRM, 75 jaar. Laat ons dan geen saai symposium houden, maar iets doen voor de kinderen en de jeugd, bijvoorbeeld met improvisatietheater op alle zes de eilanden. Ik weet niet of dat allemaal gaat lukken. Maar dream big, heb de kurashi om groot te dromen.'

Kees Broere

7 Financiën

Het Hof wordt bekostigd door de vier landen binnen het Koninkrijk waarvoor het Hof de rechtszaken behandelt. De gezamenlijke bekostiging is gebaseerd op de Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie en het Rijksbesluit Financiering Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Het Hof heeft voor het verslagjaar 2024 wederom een goedkeurende controle-verklaring gekregen voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.

7.1 Begroting 2024

Het Rijksbesluit financiering Gemeenschappelijk Hof van Justitie beschrijft de wijze van totstandkoming van de begroting van het Hof. De begroting bestaat uit vijf onderdelen. Deze vijf onderdelen zijn:

- de instroomgerelateerde bijdrage;
- de bijdrage voor de gerechtskosten;
- de bijdrage voor de kosten voor de Beheerraad;
- de bijdrage voor de kosten voor de huisvesting;
- de bijdrage voor de overige kosten.

De basis voor de instroomgerelateerde bijdrage aan het Hof is het wettelijk vastgestelde kostprijsmodel. Conform Art. 8 Rijksbesluit financiering Gemeenschappelijk worden om de drie jaar de kostprijzen opnieuw berekend en vastgesteld. Om de kostprijzen voor de jaren 2023-2025 te bepalen heeft het Hof een onderzoek uitgevoerd conform de in artikel 8 gebaseerde uitgangspunten. De uitgangspunten zijn onder meer de verwachte instroom van zaken, gespecificeerd naar zaakscategorieën, als van de ontwikkelingen in de algemene salariskosten en prijzen, verbonden aan het verwerken van die instroom. Door deze informatie te verwerken in het Kostprijsmodel 2023-2025, zijn de kostprijzen (P) voor die drie jaren vastgesteld. Het Rijksbesluit schrijft voor dat de vastgestelde kostprijzen jaarlijks kunnen worden aangepast alleen in verband met algemene salaris- en prijsontwikkelingen.

De bijdrage van elk land wordt bepaald door de kostprijzen te vermenigvuldigen met hun aandeel in het totaal aantal ingestroomde zaken (Q), dus (P x Q). Dit wordt opgenomen in de begroting van de respectievelijke Ministers van Justitie. De begroting van wordt door de vier Ministers van Justitie in het Justitieel Vierlandenoverleg (JVO) besproken en goedgekeurd. In het JVO is meermaals het verzoek gedaan om, gelet op de lastige financiële positie van de Landen als gevolg van COVID, de begroting van het Hof voor de komende jaren stabiel te houden en niet te verhogen. Op basis van artikel 56 lid 4, heeft de Beheerraad, in samenspraak met het Bestuur, voorgesteld om af te wijken van de begroting die voortvloeit uit het kostprijsmodel. Voor de begrotingen van 2023 en 2024 is afgesproken dat de instroomgerelateerde begroting gemaximeerd wordt op het niveau van de begroting van 2022.

De begroting voor 2024 is als volgt opgebouwd:

Tabel 1 | Begroting 2024

Ontwerpbegroting 2024					*Bedragen x f 1.000*
	Aruba	BES	Curaçao	Sint Maarten	Totaal
Instroomgerelateerd	14.934	3.350	16.680	5.855	40.819
Gerechtskosten	125	45	230	46	460
Beheerraad	46	46	46	46	184
Huisvestingskosten	0	273	2.271	186	2.730
Overige	50	657	100	50	857
Totaal	15.155	4.371	19.327	6.197	45.050

7.2 Resultaat 2024

Bij het opstellen van de begroting 2024 werd onderkend dat aanhoudende loon- en prijsstijgingen een structurele impact zouden hebben op de financiële positie van het Hof. Gezien deze ontwikkelingen werd in de begroting rekening gehouden met een verwacht negatief resultaat van f 941.000.

De jaarrekening toont aan dat het uiteindelijke resultaat over 2024 uitkomt op f 1.158.000 negatief, wat f 217.000 ongunstiger is dan oorspronkelijk begroot. Deze afwijking is grotendeels toe te schrijven aan sterkere prijsontwikkelingen dan aanvankelijk voorzien.

Het negatieve resultaat wordt volledig ten laste gebracht van de exploitatiereserve, waardoor de exploitatiereserve zwaar onder druk komt te staan.

Tabel 2 | Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten 2024				*Bedragen x f 1.000*
		Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie 2023
Baten				
	Kostprijsgerelateerde bijdrage	40.819	40.819	38.518
	Bijdrage huisvestingskosten	2.730	2.806	2.727
	Bijdrage gerechtskosten	460	1.089	875
	Bijdrage Beheerraad	184	184	184
	Overige bijdrage	856	1.000	420
	Bijdrage Project Rechtshandhaving\TBO	3.235	3.300	2.372
	Overige baten en lasten, per saldo	0	-79	131
Totaal baten		48.285	49.119	45.227
Lasten				
	Personele kosten	34.369	33.501	30.824
	Exploitatiekosten	8.220	9.808	10.091
	Afschrijvingskosten	1.395	1.000	1.029
	Rentekosten	7	0	0
	Gerechtskosten	460	1.089	875
	Projectkosten	500	367	471
	Overige kosten	856	1.000	420
	Beheerraad	184	212	116
	Project Rechtshandhaving\TBO	3.235	3.300	2.372
Totaal lasten		49.226	50.277	46.198
Resultaat		-941	-1.158	-971

7.3 Kosten per kostensoort

Personele kosten

Deze post bestaat naast de salariskosten uit diverse toelagen, uitkeringen en overige werkgeverslasten zoals AOV, AVBZ, ziektekosten en pensioenbijdragen van de werkgever. De personele kosten vormen veruit de grootste kostenpost in vergelijking met de andere categorieën. De totale personeelskosten zijn ten opzichte van het jaar 2023 gestegen met een bedrag van f 2.676.000, wat resulteert in een totaalbedrag van f 33.501.000. Deze stijging is vooral toe te schrijven aan: een correctie met betrekking tot de verantwoording van diverse toelagen en de bijbehorende belastingen en sociale premies. Het deel (f 288.000) dat betrekking heeft op dit boekjaar is verwerkt in de staat van baten en lasten. Het resterende deel is als correctie verwerkt in het eigen vermogen. Daarnaast zijn de salariskosten ook toegenomen als gevolgen van algemene salarisontwikkelingen, zoals indexeringen van de salarissen en de jaarlijkse tredetoekenning naar aanleiding van het beoordelingssysteem.

Tabel 3 | Personele kosten realisatie 2024

Personele kosten 2024												*Bedragen x f 1.000*
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal			
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	Begroot 2024	Verschil 2024%	2023
Salariskosten incl. toelagen	6.750	6.105	767	854	13.459	12.379	3.544	2.902	24.520	26.095	94%	22.240
Gratifcaties	174	179	13	15	377	278	83	53	647	650	100%	525
Sociale lasten	470	402	47	12	875	837	184	173	1.576	1.405	112%	1.424
Pensioenkosten	552	496	30	63	1.026	1.193	168	165	1.776	1.980	90%	1.917
Kosten ziektekostenverzekeringen	437	437	86	104	1.251	779	128	140	1.902	1.950	98%	1.460
Inhuur personeel	403	449	81	41	1.567	1.704	191	19	2.242	1.438	156%	2.213
Overige personeelskosten	151	198	32	26	628	474	27	23	838	850	99%	720
Mutatie reservering indexering salarissen									0	0	100%	326
Totaal	8.937	8.264	1.056	1.115	19.183	17.644	4.325	3.475	33.501	34.368	97%	30.825

Exploitatiekosten

De totale exploitatiekosten zijn in 2024 afgenomen met een bedrag van f 283.000 tot een totaalbedrag van f 9.808.000 vergeleken met f 10.091.000 van voorgaand jaar. De exploitatiekosten zijn dit jaar afgenomen dankzij effectiever kostenbeheer en een verhoogd kostenbewustzijn binnen de organisatie. Door gerichte maatregelen en een striktere controle op uitgaven is het gelukt om de operationele efficiëntie te verbeteren zonder in te leveren op kwaliteit en prestaties.

Tabel 4 | Exploitatiekosten per vestiging 2024

Exploitatiekosten 2024												*Bedragen x f 1.000*
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal			
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	Begroot 2024	Verschil 2024%	2023
Huisvestingskosten	0	0	278	278	2.429	2.272	98	185	2.805	2.730	103%	2.734
Overige huisvestingskosten	476	541	150	189	1.202	1.518	556	330	2.384	2.220	107%	2.578
Kantoorkosten	247	268	81	95	459	413	149	177	936	650	144%	953
Reis- en verblijfkosten	237	164	171	249	792	967	336	281	1.536	1.085	142%	1.661
Kosten documentatie en publicatie	6	37	9	3	108	125	20	5	143	120	119%	170
Overige betalingen aan personeel	0	0	0	0	162	223	0	0	162	70	231%	223
Kosten deskundigen / adviseurs (externe inhuur)	0	0	0	0	15	28	0	0	15	40	38%	28
Kosten in- en uitbesteding	0	0	0	0	426	264	0	0	426	455	94%	264
Overige exploitatiekosten	184	179	40	64	1.121	1.137	56	101	1.401	850	165%	1.481
Totaal	1.150	1.190	729	878	6.714	6.945	1.215	1.079	9.808	8.220	119%	10.091

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten zijn totaal f 30.000 lager dan voorgaand jaar. Het Hof investeert sinds 2010 gefaseerd in de vervanging van het materiële vaste activa. De afschrijvingskosten worden naarmate meer oude activa worden vervangen, hoger. Als alle oude activa zijn vervangen zullen de jaarlijkse kosten voor afschrijvingen zich stabiliseren.

Tabel 5 | Afschrijvingskosten per vestiging 2024

Afschrijvingskosten 2024												*Bedragen x f 1.000*
	Aruba		BES		Curaçao		Sint Maarten		Totaal			
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	Begroot 2024	Verschil 2024%	2023
Verbouwingen	2	2	22	16	144	144	42	24	210	350	60%	186
Installaties en inventarissen	91	105	26	23	133	141	47	53	297	500	59%	322
Automatisering	141	155	24	21	228	255	43	45	436	450	97%	476
Overige	17	4	13	1	19	40	8	0	57	95	60%	45
Totaal	251	242	85	48	524	595	140	96	1.000	1.395	72%	1.030

7.4 Eigen vermogen

Conform artikel 15, lid 4, van het Rijksbesluit financiering Gemeenschappelijk Hof van Justitie komt een negatief exploitatieresultaat, ten laste aan de exploitatiereserve van het Hof. Ingevolge artikel 15, lid 1c, wordt het resultaat over het jaar afzonderlijk onder het eigen vermogen gepresenteerd als onverdeeld resultaat.

Tabel 6 | Verloop eigen vermogen 2024

Eigen vermogen 2024		*Saldo x f 1.000*
	2024	2023
Exploitatiereserve (stand per 1 januari)	2.538	3.510
Mutaties boekjaar:		
- onverdeeld resultaat boekjaar	-1.158	-972
Totaal	1.380	2.538

Het eigen vermogen van het Hof mag het maximum van 10% van de gemiddelde totale bijdrage over de drie laatste jaren gemeten, niet overschrijden. Bij overschrijding van de genoemde 10% zal het surplus worden afgeroomd en naar rato van de verdeelsleutel worden teruggegeven aan de landen. De gemiddelde totale bijdrage over de drie laatste jaren bedraagt f 39.285 miljoen. Dus wordt het eigen vermogen boven f 3.928 miljoen afgeroomd. Gegeven de hoogte van het eigen vermogen ultimo 2024, te weten f 1.380 miljoen, zal derhalve geen afroming plaatsvinden.

7.5 Gerechtskosten

Gerechtskosten zijn de kosten die het Hof maakt gedurende of als gevolg van de behandeling van een aan de rechter voorgelegde zaak. Deze kosten worden vergoed volgens de openeindfinanciering. Dit betekent dat de gerealiseerde kosten volledig worden vergoed en eventuele overschotten aan de landen worden overgedragen. Het vaststellen van de begroting komt tot stand door een in het Rijksbesluit financiering Gemeenschappelijk Hof van Justitie vastgestelde berekening op basis van historische kosten.

Tabel 7a | Gerechtskosten bijdrage versus realisatie 2024

Gerechtskosten bijdrage versus realisatie 2024			*Bedragen x f 1.000*
	Begroot	Realisatie	Te verrekenen
Aruba	125	292	167
BES	45	208	163
Curaçao	230	422	192
Sint Maarten	60	167	107
Totaal	460	1.089	629

Tabel 7b | Gerechtskosten naar soort 2024

Gerechtskosten		*Bedragen x f 1.000*
	2024	2023
Tolken en vertalers in zaken	657	477
Overige civielrechtelijke gerechtskosten	37	113
Overige gerechtskosten in strafzaken	395	285
Totaal	1.089	875

De gerechtskosten zijn in totaal met f 214.000 gestegen ten opzichte van vorig jaar. Deze stijging is grotendeels toe te schrijven aan een beleidswijziging, waardoor het Openbaar Ministerie de tolk- en vertaalkosten in strafzaken doorbelast aan het Hof. In 2024 bedraagt deze doorbelasting f 155.000. Daarnaast zijn de kosten toegenomen door een grotere inzet van tolken en vertalers in civiele en bestuursrechtelijke zaken. Verder dragen ook de huurkosten voor opslagplaatsen van in beslag genomen goederen, voer- en vaartuigen bij aan de stijging. Sinds dit jaar wordt op de vestiging Curaçao Securitas ingehuurd voor extra beveiliging, wat eveneens bijdraagt aan de overschrijding van de gerechtskosten.

7.6 Overige kosten

Onder overige kosten wordt verstaan de kosten die niet met de instroom gerelateerde bijdrage gefinancierd kunnen worden. Het betreft de kosten voor megazaken en de kosten voor extra capaciteit op de BES eilanden.

Een megazaak is een samenhangend strafrechtelijk dossier waarvan in een instantie de behandeling 30 zittingsuren of meer vergt, inclusief pro forma-, regie- en ontnemingszittingen en zittingen bij de Rechter-Commissaris. Een strafzaak die 30 zittingsuren of meer omvat, wordt aangemerkt als een megazaak en als zodanig gefinancierd. Een megazaak kan zowel in eerste aanleg als in hoger beroep voorkomen.

Megazaken vergen vanwege de omvang van het dossier en het grote aantal zittingsdagen buitenproportioneel veel capaciteit. Het Hof krijgt meer en meer te maken met deze grote en bewerkelijke zaken, die over het algemeen veel tijd en extra maatregelen vergen, met als gevolg extra kosten. Megazaken leggen daarmee een, vanuit financieringsoogpunt, onevenredig groot beslag op de organisatie.

Tabel 8a | Overige kosten (megazaken) bijdrage versus realisatie 2024

Overige kosten (megazaken) bijdrage versus realisatie 2024			*Bedragen x f 1.000*
	Begroot	Realisatie	Te verrekenen
Aruba	50	152	102
BES	50	0	-50
Curaçao	100	122	20
Sint Maarten	50	0	-50
Totaal	250	274	24

Deze kosten worden volgens de openeindfinanciering vergoed. Jaarlijks wordt een verantwoording opgesteld voor de afgeronde megazaken. In de verantwoording worden de werkelijke kosten afgezet tegen de begroting voor overige kosten. Overschotten en tekorten worden met het betreffende land jaarlijks verrekend.

Onder de overige kosten is ook de post extra capaciteit BES opgenomen. De Minister van Veiligheid en Justitie in Nederland heeft ter versterking van de rechtsstaat op Bonaire, Saba en St. Eustatius financiële middelen beschikbaar gesteld voor extra capaciteit. Deze capaciteit omvat 2 fte administratief medewerkers, 1 fte griffier strafzaken en 1 fte rechter strafzaken. De geschatte totale kosten voor deze 4 fte bedragen f 607.000 per jaar gedurende de jaren 2023, 2024 en 2025. Het Hof zal vanaf 2023 een aanvullende bijdrage ontvangen van € 200.000 per jaar voor dit doel. De resterende personeelskosten zullen worden gedekt door de gereserveerde bijdrage voor huisvestingskosten op St. Eustatius, uit de begrotingen van 2021, 2022 en 2023, te overhevelen naar dekking voor de extra de personeelskosten. De bijdrage voor huisvestingskosten op St. Eustatius bedraagt in totaal f 235.000 per jaar. De Minister van Veiligheid en Justitie in Nederland heeft in 2024 een extra eenmalig bedrag € 400.000 beschikbaar gesteld ter versterking van de capaciteit in het Caribisch deel van het koninkrijk.

Het Land Aruba heeft voor de jaren 2024 en 2025 extra middelen beschikbaar gesteld ter dekking van de kosten voor aanvullende capaciteit in verband met de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Voor 2024 is een bedrag van AWG 271.000 en voor 2025 AWG 400.000 toegekend.

Tabel 8b | Overige kosten (extra capaciteit BES) bijdrage versus realisatie 2023

Bijdrage extra capaciteit BES		*Saldo x f 1.000*
	2024	2023
Stand per 1 Januari	938	470
Bijdrage	1.649	647
Af: kosten t.l.v. budget	-726	-179
Nog te besteden	1.861	938

7.7 Beheerraad

De kosten voor de Beheerraad komen voor rekening van de begroting van de Beheerraad. In deze kosten zijn meegenomen de kosten van vergaderingen en personeel.

Tabel 9 | Beheerraad bijdrage versus realisatie 2024

Beheerraad		*Bedragen x f 1.000*
	2024	2023
Bijdrage	184	184
Kosten	212	116
Personeelskosten	98	90
Representatiekosten	17	11
Reis- en verblijfskosten	31	13
Overige kosten	66	1
Resultaat	-28	68

7.8 Project versterking rechtshandhaving/ Team Bestrijding Ondermijning (TBO)

De Minister van Veiligheid en Justitie in Nederland heeft een project opgezet voor de versterking van de rechtshandhaving in het Caribisch deel van het koninkrijk. Het gaat om een programmatische aanpak ter versterking van de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit, in het bijzonder ondermijning. Dit betekent dat criminelen gebruik maken van legale bedrijven en diensten voor illegale activiteiten. Dat brengt een risico met zich mee van verleiding en afpersing van legale partijen, ambtenaren en openbaar bestuur. Op deze manier ondermijnen criminelen het gezag van justitie en vervagen normen en waarden bij legale partijen. Hiermee verslechtert ook het gevoel van veiligheid en leefbaarheid in de samenleving. Het Nederlandse Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft voor de jaren 2016 tot en met 2022 financiering beschikbaar gesteld voor extra capaciteit voor de opsporing, vervolging en berechting van deze criminelen.

De afgelopen jaren hebben er door de inzet van deze extra capaciteit verschillende strafrechtelijke onderzoeken kunnen plaatsvinden. De capaciteit is besteed aan zowel het opstarten van nieuwe onderzoeken, het afronden van grote en langdurige onderzoeken en kortlopende onderzoeken.

De strafrechtelijke onderzoeken hadden betrekking op criminaliteit met een financieel-economische component en met betrokkenheid van zgn. Politically Exposed Persons (PEP), ambtenaren, overheids-NV's, facilitators of organisaties in de collectieve sector. De onderzoeken richtten zich (naast corruptie) op ernstige vormen van belastingfraude, verduistering van overheidsgeld, vervalsing van documenten en witwassen. Als gevolg van deze aanpak hebben er bij het Hof in eerste aanleg ook veroordelingen plaatsgevonden waarop veelal hoger beroep is aangetekend.

Vanaf 2022 is de projectmatige aanpak overgaan in een structurele duurzame aanpak. Daarnaast heeft de Minister van Veiligheid en Justitie in Nederland besloten om de middelen voor de ondermijningsaanpak uit te breiden. De aanvullende middelen worden jaarlijks via een ingroeimodel verdeeld over de verschillende instanties. De totale bijdrage voor het Hof in 2024 is f. 3.509.000. De totale kosten voor de berechting in 2024 zijn f. 3.300.000.

Tabel 10 | Bijdrage versus realisatie Project rechtshandhaving/ TBO per jaar

Project rechtshandhaving / TBO 2023		*Saldo x f 1.000*
	2024	2023
Stand per 1 januari	2.397	1.098
Ontvangen bijdragen	3.509	3.671
Kosten t.l.v. project	-3.300	-2.372
Stand per 31 december (Nog te besteden)	2.606	2.397

Het project had eind 2024 een saldo van f 2.606.000. Dit saldo is het resultaat van onderbesteding uit voorgaande jaren. Het Ministerie van V&J heeft toegezegd dat het saldo beschikbaar blijft voor het Hof ter dekking van de kosten die gerelateerd zijn aan de ondermijningsaanpak.

7.9 Gelden in beheer van het Hof

Derdengelden

Het Hof heeft derdengelden van verschillende landen en derden in beheer als onderdeel van het justitiële proces. De gelden zijn voornamelijk op te splitsen in zekerheidstellingen, ontvangsten t.b.v. betalingen aan deskundigen en middelen uit hoofde van inbeslagname. Deze derdengelden zijn bij het Hof in bewaring totdat de desbetreffende rechtszaak is afgehandeld. Deze gelden zijn niet van het Hof en derhalve niet opgenomen in de jaarrekening. Het Hof heeft aan de externe accountant een aparte opdracht verstrekt tot het jaarlijks verrichten van een aantal specifieke overeengekomen werkzaamheden met betrekking tot de administratie van derdengelden. De externe accountant van het Hof heeft de controles van de derdengelden tot en met het jaar 2023 volledig uitgevoerd en hierover gerapporteerd. De definitieve vaststelling van de rapporten vindt momenteel plaats en deze worden op korte termijn gedeeld. Over de resultaten van genoemde overeengekomen werkzaamheden van de externe accountant zullen de landen separaat geïnformeerd worden.

Tabel 11 | Derdengelden in beheer van het Hof 2024

Derdengelden in beheer van het Hof		*Saldo x f 1.000*
	31-12-2024	31-12-2023
Aruba	5.608	5.466
BES	892	852
Curaçao	7.125	8.387
Sint Maarten	10.249	10.765
Totaal	23.874	25.470

Griffiegelden

Bij indiening van verzoekschriften bij het Gerecht of het Hof op de afzonderlijke vestigingen van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie is griffierecht verschuldigd. De hoogte van het griffierecht is vastgelegd in het landsbesluit regeling van tarieven van justitiekosten in burgerlijke zaken. De afzonderlijke gerechten innen de griffierechten en storten deze periodiek af naar de desbetreffende landen. De externe accountant van het Hof heeft de controles van de griffiegelden over de jaren 2018 tot en met 2020 voor alle landen volledig afgewikkeld en daar over gerapporteerd. De controles van de griffierechten over de jaren 2021 tot en met 2024 van alle landen worden in de loop van 2025 afgewikkeld dan wel uitgevoerd. Over de uitkomsten van genoemde controles zullen de landen separaat geïnformeerd worden.

In onderstaand overzicht is de omvang van het totaal van de griffiegelden welke onder het beheer van het Hof berusten per land weergegeven.

Tabel 12 | Griffiegelden in beheer van het Hof 2024

Griffiegelden in beheer van het Hof		*Saldo x f 1.000*
	31-12-2024	31-12-2024
Aruba	3.775	3.528
BES	1.242	1.021
Curaçao	4.852	3.124
Sint Maarten	3.191	4.161
Totaal	13.060	11.834

7.10 Meerjarig strategisch plan

Het Hof stelt jaarlijks een jaarplan op, waarin een selectie wordt opgenomen van projecten en investeringen uit het meerjarenplan die in dat jaar zullen worden uitgevoerd. De selectie is grotendeels afhankelijk van de beschikbare financiële ruimte. Door de aanhoudende financiële situatie van de landen worden de begrotingen van het Hof al jarenlang beperkt — in de jaren 2023 en 2024 zelfs gemaximeerd op het niveau van 2022. Als gevolg hiervan heeft het Hof in 2024 wederom een aantal essentiële investeringen moeten uitstellen. Sommige van deze investeringen zijn inmiddels zó lang uitgesteld, dat de noodzaak tot uitvoering onafwendbaar is geworden.

Om richting te geven aan de toekomstige ontwikkelingen en om tijdig te kunnen voorzien in deze urgente investeringsbehoeften, heeft het Hof haar ambities vastgelegd in een strategisch meerjarenplan voor 2025–2028 en verder. Dit plan bevat projecten en investeringen gericht op het versterken van de interne organisatie, ter borging van de continuïteit van de rechtspraak, het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening en het beperken van risico's. Het doel is om het Hof toekomstbestendig te maken. Een Hof dat kan inspelen op de veranderende behoeften van de samenleving en technologische ontwikkelingen. In het plan wordt prioriteit gegeven aan drie essentiële organisatorische veranderingen:

1. Een kwantitatieve en kwalitatieve solide formatie.
2. Een modern en concurrerend salarishuis.
3. Veilige en robuuste IT-infrastructuur en digitalisering.

1. Een kwantitatieve en kwalitatieve solide formatie

- Bij de oprichting van het Hof als zelfstandige entiteit is er geen analyse gedaan, of de organisatie wat betreft inrichting, mensen en middelen voldoende op zijn taken was toegerust. Het Hof heeft nu op basis van een grondige evaluatie van de organisatie en de bereikte resultaten vastgesteld dat;
  Bijzondere colleges en toezichthoudende taken
  Al tijdens de oprichting van het Hof blijkt dat met de beschikbare capaciteit slechts beperkt uitvoering gegeven kon worden aan wettelijke taken ten aanzien van bijzondere colleges en toezicht (het gaat met name om het toezicht in curatele, bewind voeringen en mentorschappen en ten aanzien van het notariaat, advocatuur en deurwaarderij).
  Begeleiding bij opleiden en ontwikkelen
  Het is voor de continuïteit van elke organisatie van groot belang dat voldoende aandacht gegeven kan worden aan begeleiding van nieuw personeel, zoals rechters in opleiding en de jonge juridische en administratieve ondersteuners. Zeker bij een hoog professionele organisatie als het Hof vraagt dit capaciteit voor het begeleiden en trainen van nieuwe mensen. Behalve voor nieuwe mensen, is het ook steeds belangrijker dat er ruimte is voor het zittend personeel om op niveau te blijven en zich verder te ontwikkelen. Door de krapte is er op dit moment echter maar zeer beperkte capaciteit beschikbaar voor dergelijke begeleiding en rust dit op de schouders van een (te) kleine groep rechters en juridische ondersteuners en is het noodzakelijk deze capaciteit te versterken.

Borging van kwaliteit
Door de krapte is er ook onvoldoende tijd voor kwaliteitsborging. Bijvoorbeeld voor zaken als intervisie of het vier-ogen principe bij het schrijven van een vonnis of andere uitspraken. Ook hier rust het borgen van dit onderwerp op een (te) kleine groep schouders en is het noodzakelijk hier ruimte voor te creëren.

- Een stijgend aantal complexe en tijdsintensieve rechtszaken en andere (bijzondere) wettelijke taken, leidend tot werkweken van meer dan 50 uur. Hierdoor ontstaat uitval en hoog verloop van personeel, maar ook het risico op langere doorlooptijden en oplopende werkvoorraden. Plus, minder ruimte voor opleiden en ontwikkelen van 'eigen kweek' en kwaliteitsborging door bijvoorbeeld intervisie.

Structurele knelpunten vragen om structurele, strategische maatregelen. Indien deze uitblijven, dreigt de toegankelijkheid, kwaliteit, betrouwbaarheid en effectiviteit van de rechtspraak verder onder druk komen te staan.

2. Een modern en concurrerend salarishuis

Op enkele indexeringen na is het salarishuis sinds 2010 niet geactualiseerd. Het is steeds moeilijker om talentvolle professionals aan te trekken en te behouden. Het Hof moet concurreren met advocatenkantoren, grote bedrijven en overheidsorganisaties (zoals Caribisch Nederland) die aanzienlijk betere arbeidsvoorwaarden bieden. Voor cruciale functies zoals gerechtssecretarissen zet het Hof steeds vaker tijdelijke krachten in, vaak gedetacheerd uit Nederland. Dit leidt tot hogere kosten, verminderde continuïteit en scheefgroei in het salarishuis, door ongelijke beloning voor gelijkwaardige functies.

Het moge duidelijk zijn dat het Hof dringend is om de arbeidsvoorwaarden te actualiseren, voor een betere aansluiting aan de moderne eisen van de arbeidsmarkt.

3. Veilige en robuuste IT-infrastructuur en digitalisering

Het Hof beheert gevoelige juridische en persoonlijke gegevens, waardoor een sterk beveiligde digitale omgeving noodzakelijk is om datalekken, gegevensdiefstal en systeemuitval te voorkomen, vooral gezien de toenemende dreiging van cyberaanvallen. Bovendien vereist naleving van wettelijke en ethische normen continue optimalisatie van digitale beveiliging. Processen kunnen met digitalisering en automatisering sneller en foutloos worden uitgevoerd, wat de werkdruk verlaagt en de efficiëntie verhoogt. Als data centraal en gestructureerd toegankelijk is, wordt het mogelijk om analyse en besluitvorming mogelijk maakt. Dit stelt het Hof in staat om proactief in te spelen op veranderingen, verbeterpunten te identificeren en strategische beslissingen op een onderbouwde manier te nemen.

Door de beperkte financiële ruimte heeft het Hof de afgelopen jaren geen uitvoering kunnen geven aan de essentiële investeringen. De urgentie is onafwendbaar geworden.

Vanaf 2025 zal de instroomgerelateerde bijdrage (PxQ) van het Hof opnieuw worden vastgesteld op basis van het wettelijk vastgestelde kostprijsmodel. De begroting voor 2025, zoals afgeleid uit het Kostprijsmodel 2023–2025, blijkt echter ontoereikend voor het realiseren van uitgestelde projecten en noodzakelijke investeringen. Het Hof onderzoekt daarom alternatieve financieringsmogelijkheden om het verwachte tekort te overbruggen. Vanaf 2026 zal de resulterende financieringsbehoefte, die voortvloeit uit de uitvoering van het meerjarenplan, integraal worden opgenomen in het Kostprijsmodel 2026–2028 en de bijbehorende begrotingen.

Colofon

April 2025 © Gemeenschappelijk Hof van Justitie

Coördinatie/redactie:
Desi Dijkhuizen, Kyra de Koeijer

Vormgeving:
Creativa Graphic Designs

Fotografie:
Carlo Wallé
Kenneth Thijzen
Ramsay Soemanta

Kunstwerk op de kaft:
Glas in lood paneel, 2025
Eileen Kaesberry

Adresgegevens vestigingen Gemeenschappelijk Hof van Justitie

ARUBA | J.G. Emanstraat 51 | Oranjestad
CURAÇAO | Emancipatie Boulevard Dominico F. 'Don' Martina 18 | Willemstad
SINT MAARTEN | Front Street 58 (Courthouse) | Philipsburg
BONAIRE | Plasa Reina Wilhelmina (Fort Oranje) | Kralendijk
SINT EUSTATIUS | Kerkweg 4 |Oranjestad
SABA | E.A. Johnson Road| Windward-side

http://gemhofvanjustitie.org/